

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitized at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text. This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

ILLUSTRERAD TIDNING

HÖRAN

GRUNDLAGD AF FRITHIOF HELLBERG

FÖR KVINNAN OCH HEMMET

HUFVUDREDAKTÖR OCH ANSV. UTGIFVARE: JOHAN NORDLING.

Laura Löwenhielm

INDEN MÅN som vi äfven här i Sverige begynt komma underfund med biblioteksväsendets betydelse för vår kultur, har också Stockholms *Pedagogiska bibliotek* så småningom fått del af det intresse från stat, kommun och enskilda — i form af pekuniärt understöd, — som varit ett nödvändigt villkor för dess bestånd och utveckling. — Ett intresse som utan tvivel kommer att hålla jämna steg med förståendet af dess betydelse.

Det lilla biblioteket, som på initiativ af några vidsynta män inom Stockholms lärarsällskap — men under ganska blygsamma lefnadsvillkor — började sin verksamhet i jan. 1885 med ett förråd af knappast 3,000 band, har sålunda ej endast kunnat bestå, utan har äfven — särskildt under senare år — utvecklats så ansevärt, att det nu äger en bokskatt af 32,000 band.

Vid dess 25-årsjubileum, som firades för några veckor sedan, ha vi nu senast varit i tillfälle att kasta en återblick på denna verksamhet, i sammanhang hvarmed äfven ett kvinnonamn blifvit nämndt med varmt erkännande.

Inom våra pedagogiska kretsar är ju *Laura Löwenhielms* namn väl bekant och har där äfven en synnerligen god klang.

Men därutanför är det väl ej många, som vet något om vare sig den maktpåliggande del, hon haft i Pedagogiska bibliotekets utvecklingshistoria i egenskap af dess mångåriga bibliotekarie, eller om den arbetsinsats, hon dessutom gjort inom andra områden af vårt undervisningsväsen.

Vi kunna ju numera berömma oss af en ganska stor grupp intelligent och dugande kvinnor, som arbeta i det allmänna tjänst. Och bland dem finnes det åtskilliga, hvilkas namn äga ljudet af en fanfar och det är som om deras minsta görande och låtandenödvändigtvis måste höra offentligheten till. Deras motsats — till antalet liksom ofta nog till värdet kanske mer betydande — är dessa i tysthet verkande kvinnor utan alla yttre åthäfvor och utan tanke på att göra sig gällande — dessa kvinnor, som

jag skulle vilja likna vid de djupa grufschaktens arbetare, af hvilkas livsverk man ej lägger märke till annat än de ädla metaller, som deras hacka och borr bringat fram i dagen.

Och det är till detta senare slag, som fröken Löwenhielm kan räknas.

Bördig från Värmland, där fadern — en initiativrik och allmänt intresserad man — var domhufvud, ägnade hon sig allt ifrån ungdomen åt lärarinnekallet.

Efter att ha genomgått Kungl. Högre lära-

En af våra första kvinnliga bibliotekarier.

rinesseminariet och sedan tjänstgjort vid skolor i landsorten fick hon plats vid Brummerska skolan i Stockholm, där hon stannade i 18 år. Här fick hon äfven tillfälle att ge prof på en icke vanlig begåfning som lärarinna. Och speciellt under senare år har hon gjort de värdefullaste insatser i det reformarbete af småskolans undervisning som nu pågår — och hvari hon gjort ganska ingående studier såväl i Holland som Danmark.

Tack vare våra många goda utbildningsanstalter och ej heller så få speciellt utrustade lärarinneämnen, är det ju numera ej heller så ovanligt att träffa på skickliga och begåfvade lärarinnor . . .

Men fröken Löwenhielm äger förutom grundliga kunskaper och undervisningsskicklighet ännu en egenskap af — särskildt för vår tid — mer ovanlig art, och som består i förmågan att ingjuta lugn och trygghet i skolarbetet, hvarunder barnet känner sig omgivet af en vänlig atmosfär, där dess harmoniska utveckling till kropp och själ kan befordras.

Hon har också på grund häraf varit varmt afhållen och uppskattad af både kamrater, barn och föräldrar.

Jämte detta sitt skolarbete har hon emellertid sedan 1892 hunnit med att sköta bibliotekarietjänsten vid Pedagogiska biblioteket. Och man kan säga, att denna institutions kraftiga utveckling till ej ringa del berott på fröken Löwenhielms duglighet och på hennes förmåga att äfven här kunna ge en prägel af och sätta in sin egen personlighet.

Huru stor betydelse har det ej för de unga studerande människorna att såsom här mötas af vänlighet och intresse, när de vid val af hjälpkällor och böcker för självstudier äro i behof af råd och upplysningar. Och det är, hvad som ges af Pedagogiska bibliotekets bibliotekarie förutom den trygghet, som har sin grund i sakkännedom och gedigna fackkunskaper.

I rent yttre afseende har hon gifvit den tilltalande prägel af hemtrefnad, som numera utmärker bibliotekets lokaler — och

INTERIÖR FRÅN PEDAGOGISKA BIBLIOTEKET. A. BLOMBERG FOTO.

200-årsminnet af slaget vid Helsingborg.

Generalmajor A. von Matern nedlägger å Helsingborgs stads vägnar en krans vid minnesstenen vid Ringstorp.

S. Almquist foto.

hvilken på ett intimt sätt hör ihop med det taktfulla och fint hjärtliga bemötandet därinne. Vid den förut omnämnda 25-årsfesten frambars också till fröken Löwenhielm från olika håll ett varmt tack för hvad hon gjort och gör för de unga studerandena under deras vandring på själfstudiernas ofta knaggliga väg.

För att mer helt få ägna sig åt denna del af sin verksamhet har fröken L. från och med hösten 1909 lämnat sin plats vid Brummerska skolan.

Skolans intressen har hon likväl därför inte öfvergifvit, utan arbetar fortfarande fastän på ett annat sätt i dess tjänst. Hon öfvertog nämligen samtidigt den mindre kräfvande föreståndarinnebefattningen vid Flick- och samskoleföreningens byrå, hvilken har sin lokal i samma våning som Pedag. biblioteket, och äfven här har hennes stora duglighet redan satt spår. Byrån, hvars uppgift det är att — jämte förmedling af platser — gå lärarinnor och skolor tillhanda med allahanda upplysningar, har just i dessa dagar en särskild mission att utföra. Ty med anledning af att — från och med detta år — de nya bestämmelserna om lärarinnornas löneroglering skola träda i kraft, står den nu i liflig förbindelse med de många skolorna i landsorten, hvilka lefva sitt tämligen isolerade lif, och bistå dem med behöfliga råd och upplysningar.

Detta allt, som ingår i byråns arbete, fordrar emellertid såväl sak- och personkännedom som godt omdöme och takt från vederbörandes sida — egenskaper hvilka just utmärka byråns föreståndarinna. Därjämte förstår hon att här — liksom öfverallt — inge det oinskränktaste förtroende. Den unga lärarinnan, som söker plats eller råd — liksom familjemodern från landet, som önskar guvernant för sina barn, känna båda, att de kunna lita på de uppgifter, som där ges. —

Det första personliga intrycket, som jag fått af fröken Löwenhielm, var just på denna byrå. Och liksom då — står hon alltjämt för mig som en af dessa gamla tiders goda hemandar, som visste råd för allt och ställde allt tillrätta utan att någonsin framhäfva sig själfva — och hvilka i en senare tid af Selma Lagerlöf fått sina blida drag förevigade i mamsell Ulrikas bild. — —

Hvilken hugsvalelse, om flere af hennes likar ville trifvas i vårt offentliga lif — då hemmen ingen plats längre ha för dem — och ge trefnad åt dess lokaler och lugn åt oron!

MARIA RIECK-MÜLLER.

A. Blomberg foto.

Anna Wallenberg.

DEN 23 FEBRUARI ofled i sitt hem i Stockholm en af hufvudstadens mest bemärkta kvinnor, änkefru Anna Wallenberg, f. v. Sydow, 71 år gammal. Den aflidnas lifsställning, hennes stora insatser på skilda områden af det sociala arbetet i Stockholm ha upprepade gånger skildrats i Idun. Vi meddela därför i dag endast en liten intimt hållen karaktäristik af den oflidnas personlighet.

MED TIDNINGEN framför mig sitter jag och ser och ser på hennes namn där under det svarta korset.

Är det möjligt, att hon är borta? — Det förefaller mig så ofattligt. — Tomrummet förskräcker mig.

Och ju längre tankarna vandra, ju mer de minnas, se af henne och hennes lifsgärning, dess mer vidgar sig tomrummet. —

Mycket gaf lifvet henne, både af andligt och materiellt godt, men mycket gaf hon också lifvet och sina medmänniskor åter. Hon hörde ej till dem, som gräfva ned sina pund eller i maklig själfviskhet dra sig undan ansvar och plikter.

I ovanligt hög grad kom på hennes lott just detta: plikter och ansvar, i de mest skilda riktningar, på det mest omfattande sätt. Men af pliktterna och arbetet gjorde hon sig en glädje, af ansvaret byggde hon sin själ stark och stor och varm.

Därför måste lifvet, trots sorger och bekymmer — som ingalunda sparades henne — för henne bli till sällhet och lycka. Ty lyckan är visserligen ej att hafva det godt, men att göra det godt och högt och ljusst omkring sig. Så vet jag, att hon kände det.

Just nu drar ett minne med intuitiv styrka genom min själ. —

Det var en höstafton. Skymningen hade öfverraskat mig på en vandring i skogen. Mörkret sänkte sig och gjorde stigen trång och de svarta snären allt ogenomträngligare, allt mer förvillande. Men midt i min begynnande ängslan och ovisshet kom jag till en glänta i skogen, och mellan de högt hvälvande ekkronorna skönjde jag aftonstjärnan, strålände, djup, mild och fast, trots sitt blinkande sken, som verkade muntrande och gladt.

Det kom ett lugn öfver mig, ett varmt glädjefyllt jubel, och jag gick där och njöt af det vackra och det goda i stjärnans lilla klara uppenbarelse.

Det är känslor lika med dessa, som komma öfver mig, då jag nu sitter här och i minnet ser på Anna Wallenbergs bild.

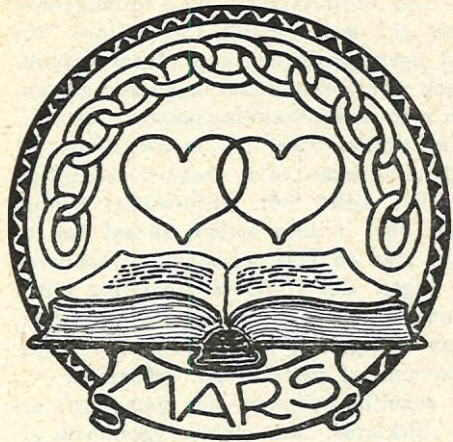
Sentimentalitet fanns ej hos henne. Men ett stort varmt hjärta, en klar intelligens, en fast och glad *lifs-tro*, som bar både i detta lifvet och öfver dess gräns. Ty såsom man bortom stjärnans varande tycker sig skönja evigheten fast och viss, så kände man också, hur hennes själ ständigt sträckte sig uppåt, sökande och längtande, hur dess innersta rötter hvilade och hämtade styrka från det stora varandets eviga urkälla.

“Ack, hur sällt att hafva lefvat!
Ack, hur skönt att kunna dö!”

I de två raderna ligger, synes det mig, enkel, men djupt koncentrerad, Anna Wallenbergs karaktäristik.

ULLA LINDER.

Årets · tolf · kapitel ·

KVINNAN OCH GIFTERMÅLSBALKEN.

Ett kapitel om kvinnans önskemål vid revisionen af äktenskapslagstiftningen.

Prisbelönad uppsats af Mathilda Staël von Holstein.

DET ÄR MED NÖJE vi här framlägga som resultat af vår pristäflan om "Kvinnan och giftermålsbalken" en artikel, som icke blott ger en ovanligt klar och öfverskådlig bild af de otidsenliga bestämmelser, som göra hustrun omyndig i äktenskapet, men äfven formulerar i mera klara och bestämda ord, än från kvinnohåll skett, ett reformprogram kring hvilket alla kvinnor böra kunna samla sig, när det en gång frågas: "hvilka önskemål ha kvinnorna själfva vid revisionen af äktenskapslagarna?"

KRAFVET PÅ EN REFORM af vår äktenskapslagstiftning framföres nu ej blott af förkämparna inom vår kvinnorörelse, det har vuxit sig starkt och trängt in i det allmänna medvetandet. Att en reform behöfs erkännes af alla, men önskemålen för reformen ha, så vidt jag vet, hittills ej preciserats. Det är dock på tiden att så sker, och vi kvinnor ha all anledning att vara tacksamma mot Iduns redaktion, som ånyo väckt frågan.

Den länge bebådade omarbetningen af giftermålsbalken skall nu bli lagberedningens första arbete. Den stora allmänheten bör nu skaffa sig en bestämd ståndpunkt angående riktlinjerna för den nya lagstiftningen. De kunna endast komma fram under en allsidig diskussion af frågan, och det torde vara på sin plats att just kvinnorna först och främst yttra sin åsikt. Det är de, som lida under de rådande förhållandena. Ur deras levande erfarenhetskunskap om bristerna i nuvarande lagstiftning böra önskemålen lättare och klarare kunna utkristalliseras än af juristerna, hvilka se på saken från ett, låt vara högre, men mer opersonligt plan.

Den föreliggande uppgiften är svår. Giftermålsbalkens ord äro dunkla och knapphändiga; den utfylles af sedvane-rättsliga regler, samt måste tolkas i analogi med bestämmelserna i andra lagar och förordningar. Ur de rättslärdes arbeten, liksom ur betänkandet från de gånger frågan varit före, är det svårt få fram några positiva resultat. Däremot får man en klar insikt om de vanskligheter, som anses förknippade med hvarje mer radikal ändring, och det motstånd som kommer att möta framkommande förslag.

Enda vägen att komma till ett preciserande af våra önskemål — juristerna må sedan däråt gifva form — synes mig vara att gå ut från de missförhållanden, som finnas, vare sig på grund af lagens bud eller på grund af saknad af lagbestämmelser, samt i jämförelse med andra länders nyare lagar* söka påvisa dem.

Hustrun står under mannens målsmanskap. Detta är den grundläggande bestämmelsen för

makarnas inbördes förhållanden, kvarstående i lagen alltsedan år 1734. Målsmanskapet är den viktigaste institutionen i denna lag, hvilken som bekant verkar lyckligast, när den ej tillämpas.

Målsmanskapet uppdelas enligt de rättslärderna i mannens husbondevälde, hans målsäganderätt och hans förvaltningsrätt, men någon närmare definition af detsamma gifves ej. Det är ett som synes synnerligen mångomfattande begrepp, hvilket också i olika tider tolkats olika. När lagen stiftades var det liktydigt med förmynderskap. Alla kvinnor voro då omyndiga, och det förmynderskap öfver ogift kvinna, som tillkom fadern eller annan därtill utsedd, öfverflyttades vid giftermåls ingående på den äkta mannen. Sedan dess ha de ogifta kvinnorna blifvit myndiga, och målsmanskapets begrepp anses numera icke innebära förmynderskap, men väl medgifves att det betydligt inskränker den gifta kvinnans myndighet.

I lyckliga äktenskap, ja, i alla som förverkliga äktenskapsidé, att vara en förening byggd på ömsesidigt förtroende och kärlek till båda makarnas gemensamma utveckling och barnens fostran, där ej den ene är den andre underdånig, förkväfvande sin personlighet, existerar intet målsmanskap, emedan mannen ej gör bruk af detsamma. Det framträder först då meningsskiljaktigheter föreligga och tillägger då mannen laglig rätt att själf taga afgörandet i sin hand och döma i egen sak. I andra livets förhållanden aftog själfaktien, rätten att själf taga sig rätt, för ungefär 600 år sedan. I äktenskapet finnes den dock ännu kvar. Vår första generella fordran måste bli att denna mannens rätt, att målsmanskapet borttages. Komma ej makarna öfverens, böra deras tvistigheter lika väl som tvister mellan andra människor afgöras af domstol, af en jurydomstol, sammansatt af män och kvinnor. Man behöfver därför ej vara rädd, att hemmets frågor alltför ofta och i onödan skola dragas inför offentligheten. Man kan vara öfvertygad om att denna utväg ej kommer att tillgripas af hustrun, förrän hemmets eller barnens väl och ve stå på spel. Men blotta medvetandet om, att lagen ej utan pröfning sanktionerar mannens vilja, kommer att göra honom mer hänsynsfull, att öfvertänka rättmätigheten af en sin fordran innan den framställles, och, såsom sagts, lika litet som målsmanskapet framträder i lyckliga äktenskap, lika litet kommer där domstolen att anlitas.

Om vi nu öfvergå att mera i detalj skärskåda målsmanskapets verkningar och först sysselsätta oss med den del därpå, som benämnas husbondevälde, finna vi, att mannen däri genom tillägges bestämmelserätt angående barnen, tjänstefolket, husordningen, lefnadssättet, umgänget och familjens vistelseort. Han har att ensam bestämma om allt som rör makarnas äktenskapliga samlif. Om vi komplettera denna

tolkning med stadgandena i Tjänstehjonsstadgan, i hvilken blott talas om husbonde och stadgas, att han äger i sitt ställe förordna hvem han vill, således att vid tillsättande af sin ställföreträdare förbigå hustrun, finna vi att det af de rättslärderna omtalade husfrudömet, hvilket anses motsvara husbondeväldet, blott existerar på grund af mannens godvilja. Lagen bör uttryckligen gifva hustrun rätt att jämsides med mannen förestå huset och öfva bestämmanderätt öfver familjens angelägenheter. I Tyskland är hon lagligt berättigad att inom sin husliga verkningskrets företräda mannen. Mannen har dock rätt att fråntaga henne denna rättighet, i hvilket fall hon kan söka ändring hos "Förmyndardomstolen". Hustrun ställes därigenom i en ogynnsam ställning, då hon får bevisbördan att mannen förfarit orättmätigt. Mig tyckes att detta är en kvarleva af den gamla själfaktien och att det borde vara mannen som hos domstolen skulle äga begära hustruns skiljande från husfrudömet i stället för att hon blott äger klaga.

Mannen är ensam målsman och — enligt ärfdebalken — förmyndare för barnen. Han äger bestämma deras uppfostran och lefnadsyrke; han kan låta uppfostra dem utom hemmet; om fader och moder äro af olika främmande trosbekännelse, äger han afgöra barnens religion. Om fadern går i annat gifte är han skyldig "taga nästa moderns fränders råd i de mål, som barnens välfärd angå," men jag har ej funnit något stadgande om, att han under moderns lifstid är skyldig taga hennes råd och än mindre hennes samtycke. En af de orimligaste följderna af målsmanskapet kommer till synes i det fall, då fadern af någon anledning skiljes från förmynderskapet öfver barnen. Modern kan nämligen ej förordnas härtill, enär hon står kvar under målsmanskapet. Husbondeväldet kan i vissa fall, då mannen ej vårdar sig om hemmet, öfverflyttas på hustrun, men äfven då torde hon ej kunna bli förmyndare för barnen.

Så länge mannens målsmanskap existerar är hustrun ingen fullmyndig person. Hennes rättsliga handlingskapacitet är i de allra flesta fall inskränkt. Så länge makarna sammanleva äger hon ej utan mannens uttryckliga skriftliga medgifvande idka handel eller annat näringsyrke. Han skall ock ikläda sig ansvarighet för de förbindelser, hon för rörelsen kan komma att ingå. En kvinna, som kanske i många år med framgång idkat handel och så gifte sig — kanske är hennes affär familjens enda inkomst — måste för att fortsätta med densamma visa samtycke af sin man, och han skall, kanske utan att äga ett öre, ikläda sig ansvar för hennes handelsförbindelser, och hon får fortsätta med handeln, blott så länge han vill.

På andra områden, där lagen ej direkt, såsom i sistnämnda fall, gifver mannen bestämmanderätten, blir hustruns handlingsförmåga på

* Litteratur, redogörande för dessa, finnes utgifven i broschyrform af Fredrika Bremer Förbundets kommitté för lagfrågor under titel "Äktenskaps rättsverkningar enligt åtskilliga främmande länders lagar" samt af Alexandra Gripenberg "Makars äganderättsliga förhållande i olika länder."

**ROSENFORS
HAFREGRYN**

Vi bedja få fästa husmödrars uppmärksamhet på, att våra sedan länge kända och efterfrågade fabriker af hafregryn och sundhetsmjöl numera finnes att tillgå i de flesta större speceriaffärer. Genom nyuppfunna, fulländade prepareringsmetoder samt genom användande af den finaste råvara, framställa vi ett fabrikat, som i smak och näringsvärde står främst bland alla i handeln förekommande hafrepreparater. Efterfråga alltid Rosenfors hafregryn och sundhetsmjöl, hvars tillverkning står under läkares kontroll. Partilager i Stockholm hos Aktiebolaget Wahlund & Grönblad.

Vördsammast Aktiebolaget Rosenfors Bruk & Nya Valskvarnar, Rosenfors.

grund af målsmanskapet synnerligen oklar. Så med hustruns rätt att arbeta utom hemmet och genom aftal trygga detta. Närings- och arbetsfrihet existerar inte för gift kvinna. Det åligger henne skyldighet att arbeta för familjen, men huruvida hon har rättighet att välja arbete och om giltigheten af de af henne ingångna aftal, därom tvista de rättslärde.

I detta sammanhang torde det vara på sin plats att säga ett ord om mannens försörjningskyldighet. Denna försörjningsplikt anföres ofta såsom ett berättigadt skäl för hans myndighet. Men kunna vi tala om någon sådan plikt, då hustrun aldrig torde på rättslig väg kunna göra sin rätt till försörjning gällande gentemot honom. Först skall hustrun råka i sådan nöd, att hon måste emottaga fattigunderstöd, och sedan blir det fattigvårdssamhällets sak att utkräva understödet. Såväl hustruns som mannens inbördes försörjningsplikt böra stadgas i lag och medel gifvas att kunna utfå försörjningen.

Mannens målsäganderätt är såsom nämnts äfven den en del af målsmanskapet. Därigenom att hustrun ej själf äger föra sin talan åsamkas henne ofta rättskränkningar och hennes rätt till hennes enskilda egendom — för så vidt hon ej äger förvalta densamma, då hon äfven äger inför domstol svara för den — kan såsom det visat sig gå förlorad, då mannen af en eller annan orsak uraktlåtit att svara för henne. På grund af denna mannens målsäganderätt har han t. ex. rätt att å hustruns vägnar godkänna testamente. Han kan afhända hustrun henne tillkommande laglott i hennes föräldrars efterlåtenhet. Han kan mot hennes vilja öppna rättegång mot sin hustrus anhöriga, där hon af hänsyn till dem hellre önskat afstå från arf än göra sin rätt gällande.

År 1903 skref riksdagen till kungl. maj:t med anhållan, "att kungl. maj:t täcktes taga i öfvervägande, i hvad mån gällande lagstiftning om hustruns rättsliga ställning kan för jämkning och förtydligande böra omarbetas i syfte att, utan väsentlig rubbning af de grunder, hvarpå denna lagstiftning hvilat, hustruns rättsställning måtte bli mera klart och följdriktigt bestämd än för närvarande, samt hennes myndighet i den mån, den ej anses böra af mannens målsmanskap begränsas, klart och tydligt i lagen vara uttryckt."

Med denna formulering kunna kvinnorna ej vara nöjda. De måste fordra målsmanskapets fulla afskaffande. Hustruns myndighet och målsmanskapets bibehållande äro två i praktiken oförenliga ting. Bibehålles det senare kommer det alltid att finnas en del osäkra områden, inom hvilka hustrun blir den lidande parten. Bäst tror jag det vore, om alla generella stadganden angående målsmanskapet bortföle och ersattes med specialbestämmelser, t. ex. i fråga om förvaltningsrätten öfver det gemensamma boet, om detta anses böra bibehållas. Gifvetvis böra också stadgarna i andra lagar hvarigenom nu mannen ensam berättigas, t. ex. de ofvan anförda ang. förmynderskap och mannens husbonderätt, kompletteras, tillförsäkrande hustrun samma rätt som mannen.

Hittills har jag ej alls talat om mannens förvaltningsrätt. Denna del af hans myndighet sammanfaller på det närmaste med de äganderättsliga förhållandena i äktenskapet och betingas af dessa. De största missförhållandena, åtminstone de mest framträdande, äro att finna på denna punkt. De äro ock bättre kända af den stora allmänheten.

Jag kan därför fatta mig kort och utrymmet förbjuder äfven att ingå på någon närmare redogörelse för de regler, enligt hvilka makars äganderättsliga förhållanden nu äro ordnade. Visserligen lida äfven dessa regler af åt-

skilliga inkonsekvenser. T. ex. alltefter som det är fast eller lös egendom som vid äktenskapets ingående äges, blifver denna fortfarande enskild eller gemensam. Äger jag en fastighet, får jag behålla den som min enskilda, men inventarier, kreatursbesättning o. d. blir gemensam egendom, likaså annan lös egendom såsom aktier, obligationer eller kontanter. Men det är ej på detta område som de största missförhållandena finnas. De äro att söka, dels i saknaden af bestämmelser om att afkomsten af enskild egendom eller hvad som sättes i dess ställe äfven skall vara enskild samt i mannens oinskränkta förvaltningsrätt öfver ej blott boets gemensamma utan äfven hustruns enskilda egendom. Hvem har ej hört talas om dessa upprörande fall, då mannen afyttrat den af hustrun i boet införda egendomen, då han vanskött hennes fastighet, då han tager kassan i den af hustrun skötta affären, eller de af henne för sin arbetsförtjänst inköpta arbetsredskapen. Hon äger ej ens rätt till sina egna kläder, mannen kan pantsätta eller sälja dem, de kunna utmätas för hans skulder: de äro gemensam egendom, hvaröfver hustrun ej äger förfoga. Och hustruns rätt gentemot dessa maktmissbruk? Boskillnad när det är försent att göra skadan ogjord, en besvärlig procedur med bevisningskyldighet för henne.

Kvinnan har rätt att före äktenskapet ingå förord. Ja, visserligen, men formerna därför äro för svåra och i de flesta ögon har alltid upprättande af äktenskapsförord ett sken af misstroende mot mannen.

Det går ej att vidare lappa på de gamla bestämmelserna. Vi fordra deras fullständiga förändring. Meningarna äro delade om huruvida egendomsgemenskap eller enskild egendom skall vara den förmånligaste formen. Till förmån för den förra anföres att den ger hustrun äganderätt till halfva boet. Det är sant, men har hustrun någon glädje däraf? Nej, ej under bestående äktenskap, först vid dess upplösning. Lika väl kan denna rätt tillförsäkras hustrun genom bestämmelser i ärfdebalken och ang. äktenskaps upplösning.

Lagen bör gifva frihet att välja på olika former för makars äganderättsliga förhållanden, äfven om den stadgar en lagbestämd anordning för så vidt makarna ej genom aftal ordnat sina inbördes egendomsförhållanden. För denna lagstadgade typ synes mig den tyska "förvaltningsgemenskapen" vara tilltalande. Hvad man och hustru införa i boet förblifver därunder hvars och ens egendom under mannens förvaltning. Han äger åtnjuta afkastningen däraf, men är skyldig med omsorg förvalta hustruns egendom och lämna henne uppgift om förvaltningen. Upphäfvas gemenskapen, som i vissa fall kan ske på yrkande af hustrun, är mannen skyldig utgifva hennes egendom samt redovisa för förvaltningen. Jämte denna, hustrun och mannen enskildt tillhöriga, af mannen med redovisningskyldighet förvaltade egendom finnes ett tredje slags egendom, den hustrun förbehållna, som är undantagen från mannens förvaltning. Dit höra dels saker, som äro bestämda för hustruns personliga bruk, hennes arbetsförtjänst samt egendom, hvilken genom förord blifvit henne förbehållen eller henne tilldelad genom arf, testamente eller gifva med villkor att vara henne förbehållen. För hvardera makens gäld svarar hvars och ens egendom.

Äktenskapsförord bör kunna ingås, upphävas eller förändras under friare former än nu — äfven under bestående äktenskap — och de områden utvidgas, som kunna vara föremål för aftal.

För enkelhetens skull bör lagen uppställa olika hufvudtyper för aftalsmässig förmögensanordning.

En typ med uteslutande enskild förmögenhet under hvars och ens enskilda förvaltning. En annan med egendomsgemenskap såsom hufvudform. Dock bör äfven under egendomsgemenskap under mannens förvaltning mannens dispositionsrätt inskränkas öfver af hustrun i boet införda värdehandlingar, öfver hennes personliga egendom, som alltid bör tillförsäkras henne, samt öfver boet i dess helhet, så att han ej äger afyttra mer än viss del däraf. Önskvärdt vore att någon del af boets afkastning alltid skulle räknas såsom hustruns enskilda egendom, så att hon därigenom kunde komma i åtnjutande af kommunal rösträtt och valbarhet.

Finnes enskild egendom bör naturligen uttryckligen förklaras, att enskild egendoms afkastning eller hvad som sättes i dess ställe förblir enskild egendom, samt att förvaltningen tillkommer ägaren.

Vidare böra makarna hafva rätt att med laga verkan kunna såsom gifva tillförsäkra hvarandra lifförsäkring, lifränta eller liknande försörjning.

Af det sagda framgår att jag anser, att våra nuvarande äganderättsliga förhållanden böra fullkomligt omarbetas. Mannens förvaltningsrätt såsom a priori gifven genom målsmanskapet bör bortfalla och förvaltningen tillkomma den ena eller andra maken allt efter den af dem valda förmögenhetsrättsliga typen.

De regler enligt hvilka olika egendom skall svara för makarnas eller boets gemensamma gäld äro synnerligen svårfattliga och tillkrånglade. Dessa böra naturligen äfven omarbetas och inpassas i de nya reglerna.

Det är ett intressant studium att taga del af olika länders äktenskapslagstiftning. Tydligare än i annan lagstiftning afspeglas däri ländernas inre kulturhistoria. Lars Johan Hierta yttrade en gång: "Den förnämsta mätaren på ett folks civilisation är den rätt, man lämnar kvinnan i samhället." Skulle vi mäta vår civilisation efter den rätt lagstiftarna gifvit den svenska gifta kvinnan finge den en sorglig värdesättning. Vi hoppas och tro att den tid ej skall vara långt borta, då vi ha en ny lag, lämpad efter kvinnans förändrade ställning i samhället. Den gamla giftermålsbalken är en rösträttspredikan, kraftigare än någon kvinna skrifvit. Den visar en lag, stiftad af män för män. För att åstadkomma en lag, som lika tillgodoser mannens och hustruns intressen, fordras medverkan af båda parterna.

MATHILDA STAËL VON HOLSTEIN.

Med ränsel och vandringsstaf.

Ett kapitel om fofvandringer genom svenska bygder, med särskild hänsyn tagen till kvinnliga furister.

SÅ LYDER PRISÄMNET för maj i vår serie "Årets tolf kapitel" och uppmana vi alla dem af våra läsare, som sitta inne med erfarenheter på området, att genom Idun framlägga dessa för vår läsekrets. Täflingsartikel, som icke gärna i längd bör öfverskrida 4 Idunspalter, insändes till Iduns redaktion, Stockholm, senast den 31 mars och förses med påskrift: "Iduns artikeltäfling". För den enligt redaktionens åsikt bästa artikeln utfästes ett pris af

ett hundra (100) kronor,

och den prisbelönade uppsatsen inflyter i något af Iduns majnummer.

Stockholm den 1 mars 1910.

Redaktionen af Idun.

Använd endast

PANSAR-Bmaljerade

KOCKUMS

GJUTNA GRYTOR.
Gifvfria. Solida.

Ny upplaga af sist utkomna men
slutsålda Carl Larsson-Album

Svenska kvinnan genom seklen.

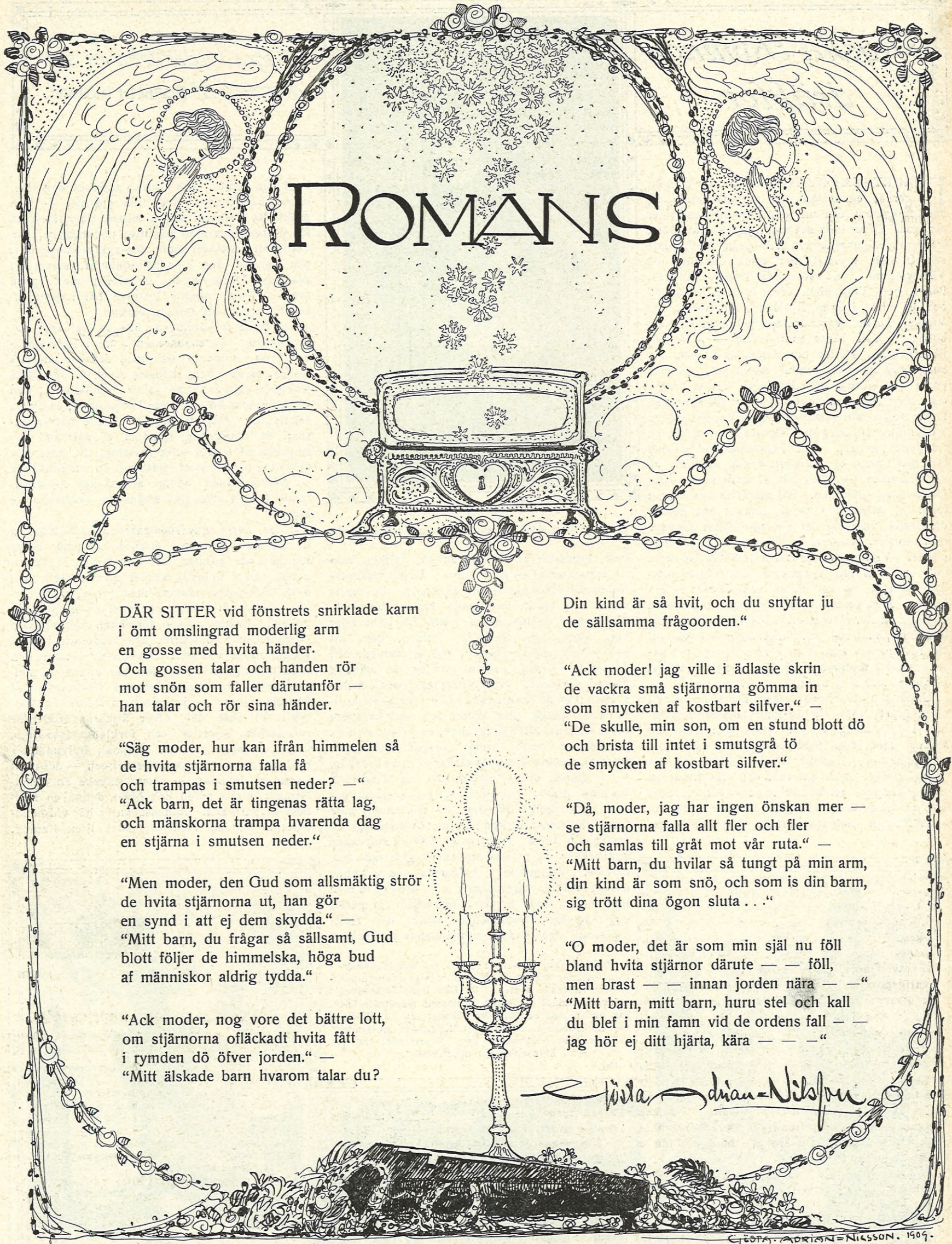
Tio bilder i flerfärgstryck med text och
teckningar af Carl Larsson.

Stort kvartformat. Inbundet i smakfullt
hvitt band med guld- o. färgtryck.

Pris 5 kronor.

C. C. Fritzes Bokförlags Aktiebolag.

ROMANS

DÄR SITTER vid fönstrets snirklade karm
i ömt omslingrad moderlig arm
en gosse med hvita händer.
Och gossen talar och handen rör
mot snön som faller därutanför —
han talar och rör sina händer.

“Säg moder, hur kan ifrån himmelen så
de hvita stjärnorna falla få
och trampas i smutsen neder? —“
“Ack barn, det är tingenas rätta lag,
och människorna trampa hvarenda dag
en stjärna i smutsen neder.“

“Men moder, den Gud som allsmäktig strör
de hvita stjärnorna ut, han gör
en synd i att ej dem skydda.“ —
“Mitt barn, du frågar så sällsamt, Gud
blott följer de himmelska, höga bud
af människor aldrig tydda.“

“Ack moder, nog vore det bättre lott,
om stjärnorna ofläckadt hvita fått
i rymden dö öfver jorden.“ —
“Mitt älskade barn hvarom talar du?

Din kind är så hvit, och du snyftar ju
de sällsamma frågoorden.“

“Ack moder! jag ville i ädlaste skrin
de vackra små stjärnorna gömma in
som smycken af kostbart silfver.“ —
“De skulle, min son, om en stund blott dö
och brista till intet i smutsgrå tö
de smycken af kostbart silfver.“

“Då, moder, jag har ingen önskan mer —
se stjärnorna falla allt fler och fler
och samlas till gråt mot vår ruta.“ —
“Mitt barn, du hvilar så tungt på min arm,
din kind är som snö, och som is din barm,
sig trött dina ögon sluta . . .“

“O moder, det är som min själ nu föll
bland hvita stjärnor därute — — föll,
men brast — — innan jorden nära — —“
“Mitt barn, mitt barn, huru stel och kall
du blef i min famn vid de ordens fall — —
jag hör ej ditt hjärta, kära — — —“

E. Adrian-Nilsson

E. ADRIAN-NILSSON. 1909.

**Innan 7 kr. betalas för ett snörlif, bör ifrån
Franska snörlifssömmeriet i Stockholm, 1 Norrmalms-
torg, 1 tr., dess illustrerade priskurant rekvireras.**

IDUNS MODELLKATALOG

Oumbärlig för alla sömmerskor och för alla hem.
Fyra rikhaltiga säsonghäften årligen. Kolorett omslag.
Prenumerationspris 2.20 för helt år — 60 öre pr häfte.

Ryska Kvinno- dräkter.

Den Ryska folkdräkten är vida mer komplicerad, egenartad och mångskiftande, än hvad folkvisans ord om "den röda sarafan" låter oss ana. Öfver hela det mäktiga ryska området, från och med guvernementen Arkangelsk, Vologda och Olonets i norr, ned emot Central- och Västrysland med särskildt Pskov, Moskva, Pensa och Volhynien, öfver hela Lillryssland och ej minst i östra Ryssland, i Simbirsk och Viätka, hafva hvarandra mycket olika dräkter burits — och bäras ännu i dag — af folket. På åtskilliga ställen har denna dräkt som sin hufvudsakliga beståndsdel sarafanen, ett från adeln (bojarerna) lånadt plagg; oftast tyckes dock den ryska allmogedräkten så till snitt som färger sakna allt sammanhang med andra stånds klädedräkt och äger som främsta kännetecken en frappant egenart. Som karaktäristiskt slavisk får man dock ej betrakta denna egenart, då den slaviska nationen här så godt som aldrig förekommer oblandad. Ett starkt asiatiskt drag ingår ej allenast i typer, utan i hög grad i dräkterna vare sig det i senare fallet kommer från turkar, tatarer, finsk-ugriska folk eller perser. Vi norrifrån kommande hafva för detta inflytande ett ord, rymmande den högsta möjliga skönhet, då det gäller textil konst: orientalsk. Med orienten har Ryssland gemensamt dyrbara material och ett underbart utveckladt färgsinne; material och färger komma också till sin rätt på ett sätt, som i våra fattigare trakter endast motsvaras af högt drifven teknisk färdighet och fint uttänkt ornering.

Under det att folkets dräkter äro af en mängd olika typer, höllo sig däremot bojarernas kvinnor i hufvudsak till en enda typ: öfver en skjorta med rikt broderade ärmor sarafanen, en helskuren, framtill knäppt dräkt, genom hängslen fäst öfver axlarna, och rikt broderad utefter knäppningen och kring nedre kanten. Som hufvudbonad buro de gifta kvinnorna "kokoschnik", en halvcirkelformig, upprättstående,

Rysk gift dam, iklädd sarafan, kazaveka och kokaschnik.

med broderier öfverklädd skifva, hvilken baktill fortsattes af en liten hufva. Under kokoschnik bands öfver pannan en pärlfrans. De ogifta buro ett bredt, broderadt band, "Saroka". Skillnaden mellan dessa båda hufvudbonader var, utom hvad beträffar formen, den, att kokoschnik täckte hjässan, saroka lämnade den obetäckt. Kring halsen knötos en oändlig mängd pärlband. Som ytterplagg bars douchagrëkan (i en del trakter kallad korotkaja) ett koftliknande plagg utan ärmor och med hängslen öfver axlarna, eller kazavekan, en yfvigt skuren, pälsbrämrad, med ärmor försedd kofta. På fötterna stuccos eleganta stöflar af röd chagräng. — I denna dräkt utvecklades en i sanning lysande prakt: guldväfd, tjocka sidentyger med rikblommiga mönster och broderier i guld och ädla stenar gjorde sarafan och douchagrëka styfva och tunga; dyrbaraste pälsverk smyckade kazavekan; de otaliga smyckena gnistrade och glänste. Kokoschniks halfrunda skifva kunde antaga väldiga dimensioner och var prydd med guldbroderi och juveler; omramadt af pärlor och smycken, framblickade under den mattvita, till ögonbrynen nedhängande pärlfransen

1. Påskbild från Ryssland: folket, samladt utanför kyrkan, inväntar prästen, som skall välsigna den på påskafonen tillredda maten. 2. Bild från Lill-Ryssland: kvinnor sittande till bords i rummets förnämsta hörn, där hyllan med helgonbilder befinnes sig. 3. Påskbild från Lill-Ryssland. Med orden: "Kristus är uppstånden" skänker man bort målade ägg. Svaret blir: "Ja, han är sannerligen uppstånden".

Några bilder från en studieresa af ELSABETH THORMAN.

i all sin stolta och ljuftva skönhet den högborna bärarinnans fina lilla ansikte. — Den praktfulla dräkten, som i senare tider fått vika för parisermodets så oändligt underlägsna, har varit ett tacksamt ämne för ryska konstnärer, och man ser den i en mångfald af varianter i präktiga, färglysande målningar med ryska motiv. Vida mindre intresse har i detta afseende ägnats åt folkets dräkter.

De flesta folkdräkterna äga en del drag gemensamma: så "roubaschan", den fotsida skjortan, rikt broderad och med dessa broderiers teknik, färger och mönster typiska för olika trakter, vidare "svita" eller "schuschun", den vida, ärmlösa koftan, eller "korsiatka", en dylik, åtsittande; "läpti", skor af flätade näfverremor; en obeskriflig rikedom af pärlband och smycken af silfver eller mässing, allt detta ofta täckande hela bröstet; slutligen hufvudbonadens — hvilken form denna än må äga — avslutande baktill med rikt smyckade, nedhängande delar.

I de norra guvernementen återstår föga af de gamla dräkterna. Granna halsdukar bäras knutna om pannan af kvinnorna i Arkangelsk, och i Vologda sveper man in sig i vida, hvita förkläden, kantade med breda, väfda bårder och rundt om prydda med en liten pipad volang. Samma slags förkläden förekomma i Olonets, men bårderna äro broderade i olika genombrutna tekniker. Växtmotiv i tunga och föga utvecklade former äro här använda i motsats mot den annars ymniga förekomsten af figurala motiv. — Kvinnorna i Pskov (Centralryssland) bära den öfver ärmarna broderade roubaschan, kjortlar och förkläden i kraftiga färger, kappor af hvit vadmal, hufvuddukar med en pannan omslutande del och — det mest i ögonen fallande — som smycke en cirkelformad, blank sköld och öfver denna en rikedom af pärlband. Roubaschan är här vid handlederna försedd med en smal liten linning,

under det att i Storrysland ärmen avslutas med en rynkad volang; i Lillryssland äro ärmarna gärna yfviga och vida och hänga ner öfver linningen. I äldre typer har brukats en helt annan ärmmodell: lika vid och lång, som den öfre delen var, lika smal och åtsittande var den nedre, och när man med möda fått den öfver handen, bildade den en lång, åtsittande manschett, öfver hvilken den öfre ärmen föll i djupa och vida veck.

I kvinnodräkterna från Volhynien smyckas ärmarna af ett tätt broderi i rött. För vintern har man en kjol af tjockt, randigt ylle-tyg och af fastaste ylleväfnad äro äfven de högst egenartade förklädena: ett stycke röd-lakansväfnad, till form och mönster hvad vi skulle kalla en omonterad braskudde. Som hufvudbonad bäres om sommaren den krans af konstgjorda blommor, som är en så förtjusande prydnad för ett ungt ansikte, och som allmänt är i bruk i mellersta och södra Ryssland. Som vinterhufvudbonad begagnar man en på två sidor broderad hvit duk, hvilken konstfullt knytes så, att de broderade ändarna få sitt rätta fall. — Lillrysslands kvinnor bära i några guvernement i stället för kjol "pläschta", ett dubbelvikt, rutigt stycke tyg, som med en gördel fästes kring lifvet, öfver detta en svita af svart tyg, en duk, bunden öfver pannan, roubaschans ärmor, broderade i hvitt och rött och öfver bröstet de obligatoriska pärlbanden. Äfven för dem är blomsterkransen sommarhufvudbonad. — För andra guvernement är typisk en sarafan med rutig besättning nedtill, ett från halsen hängande förkläde och en uppstående hufvudbonad, broderad i rött och blått. Under heta sommarkar bäres endast den rikt broderade roubaschan.

Af afgjordt största intresset och i de flesta fall afvikande från de förut nämnda äro dräkterna hos ryssarna af finsk-ugrisk stam: i guvernementen Pensa, Simbirsk och Viätka boende mordviner, tjuvascher och tjerimisser. Gränsande nära intill hvarandra, kring Vol-

gas mellersta lopp, bilda dessa tre guvernement med afseende på folkdräkterna en trakt för sig. En linneskjorta utgör dräktens hufvudsakliga beståndsdel och denna är otroligt utsmyckad. Rikt besatt med bårder af rött tyg, är den i myckenhet sirad med det finaste broderi, hvilket som en smal bård följer de påsydda tygremorna och nedtill ökar ut sig till fint uttänkta geometriska figurer. Framtill och på ärmarna är broderiet rikt och tätt; färger äro hufvudsakligen rött, brunt och svart.

Tjuvaschkvinnorna i Viätka bära till denna skjorta ett förkläde, orneradt i samma stil, otaliga pärlband och trekantiga smycken med vidhängande kedjor samt en synnerligen egenomlig hufvudbo-

DOKTOR VALFRID PALMGREN. JÆGER FOTO.

En kvinnlig stadsfullmäktigekandidat.

DE STUNDANDE STADSFULLMÄKTIGE-VALEN i Stockholm samla ett för hvar dag lifligare intresse, och särskildt inom kvinnokretsar diskuteras nu ifrigt de kvinnliga kandidaternas namn. De frisinnade tyckas vara de, som tidigast fått sina kvinnonamn klara, de personer, som vi redan för flere veckor sedan utpekade som deras kandidater, nämligen fru Emilia Broomé och fröken Kerstin Hesselgren, nämnas nu med allt större visshet, och troligt är väl, att de, när detta läses, äro officiellt uppsatta på sitt partis listor.

Att Allmänna Valmansförbundet för sin del äfven ämnade uppsätta kvinnliga kandidater har länge varit bekant, men man har varit och är ännu när detta skrives oviss om, hvilka kvinnonamn som komma att stå på högerens listor. Det enda namn som nu nämnes med någon bestämdhet bland de olika ryktena är amanuensen vid K. biblioteket fil. d:r *Valfrid Palmgren*, som äfven lär ha samtyckt till att låta uppställa sig som kandidat, därest partiet så skulle önska.

Doktor Palmgren är en person, som kvinnor med samma åskådning helt säkert gärna se som sin representant i stadsfullmäktige. Hennes stora insatser i och arbete för folkbiblioteksfrågans effektiva lösning har i Idun skildrats förlidet år, då doktor Palmgren återvände från Amerika, hvars folkbibliotek hon studerat.

Broderad roubascha.

nad: öfver ett tygstycke, veckadt under hakan och hopbundet öfver hjässan, en s. k. handduk, lång, smal och dubbelvikt, lapp öfver pannan och baktill hopfäst så, att den ena, mera broderade ändan hänger längre ner. De med grofva strumpor beklädda fötterna äro instuckna i läpti. — Folket i Simbirsk begagnar som hufvudsaklig ornering gamla mynt; såväl hufvudbonaden, en låg mössa, som ett slags prydnad under hakan äro i äldre dräkter täckta med gamla silfvermynt, hvilka gifva det hela ett imponerande utseende. En dräkt i det blifvande rysk-etnografiska museets ägo är rikt besatt med silfvermynt från Ivan den förskräckliges tid (1500). Ett bredt band, broderadt med mynt och pärlor och smyckadt med pärlfransar i massor, hänger baktill ned från mössan. Största arbetet nedlägga de mordvinska kvinnorna på sin dräkt. Den hvita lärftsskjortan och de små mössorna siras af finaste broderier i silke, silfvertråd och garn. Genom den oerhördt rika utsmyckningen med pärlor, snäckor, mynt, fransar, broderier, knappar, smycken och kedjor är denna den rikaste af alla allmogedräkter. Hufvudbonaden är en platt eller toppig mössa, i senare fallet med toppen framåtböjd. Flera breda pärlkragar och halsband jämte en bred bröstprydnad äro fasta kring halsen; en gördel af pärlor, snäckor, knappar, fransar m. m. omsluter höfterna och bär i sin ordning upp tunga smycken. Den hvita lärftsskjortan är besatt med röda bårder och guldband. Enligt bruket bär den nygifta kvinnan under de första månaderna af sitt äktenskap sex å sju skjortor öfver hvarandra, alla rikt broderade och anbragta så, att de respektivs bårderna nedtill komma till synes. Det tunga, pärlbesatta, nedhängande bakstycket på hufvudbonaden kallas här "posatillnik". — En utsökt smak utmärker de äldre dräkterna: förvånande är den fantasi, genom hvilken man förmått att af svarta, röda och vitpärlor bilda oändligt fina utsirningar, eller att af den stora mångfalden af smyckande föremål skapa en storartad helhetsverkan. Detta gäller, som sagdt, äldre dräkter; det nutida arbetet till dräkters förskönande har andra medel och andra mål och visar tyvärr en betydlig dekadans.

Om de ryska kvinnodräkterna varit rika och yppiga, hafva männens på intet vis stått dem efter. I dyrbart material, i rik utsmyckning och egenartadt snitt höra de till de intressantaste manliga dräkter. — Hvad som ännu finns i behåll af äldre ryska dräkter samlas omsorgsfullt och oerhördt stora förvärf hafva särskildt gjorts af det stora rysk-etnografiska museet, som, då det om ett par år öppnas för allmänheten, troligen kommer att kunna framvisa en af de mest rika och praktfulla dräktsamlingar i världen.

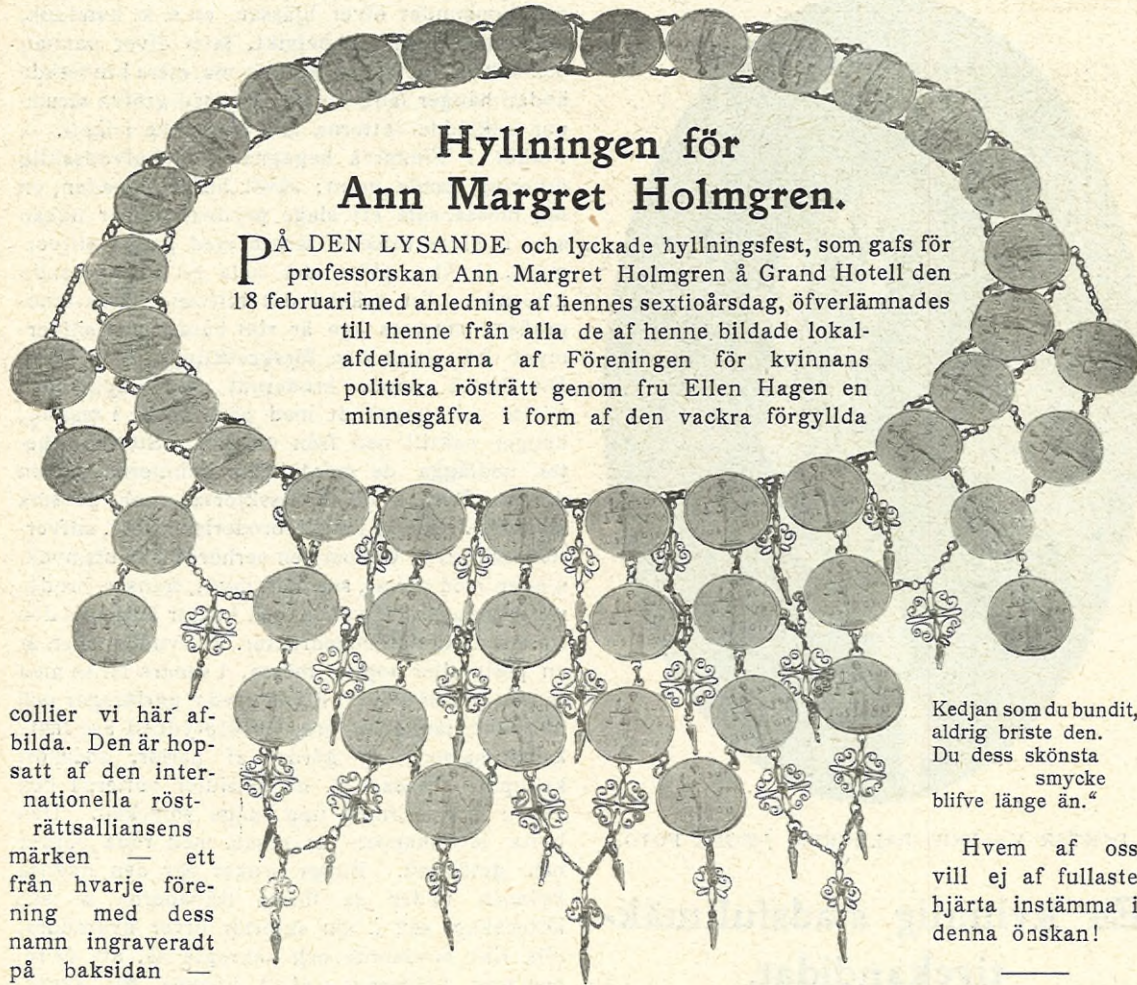

Kvinnodräkt från Viätka.

Rik bondkvinna, iklädd sarafan och kazaveka af blomligt siden.

Hyllningen för Ann Margret Holmgren.

PÅ DEN LYSANDE och lyckade hyllningsfest, som gafs för professorskan Ann Margret Holmgren å Grand Hotell den 18 februari med anledning af hennes sextioårsdag, öfverlämnades till henne från alla de af henne bildade lokalafdelningarna af Föreningen för kvinnans politiska rösträtt genom fru Ellen Hagen en minnesgåfva i form af den vackra förgyllda

collier vi här afbildade. Den är hop-satt af den internationella rösträttsalliansens märken — ett från hvarje förening med dess namn ingraveradt på baksidan — sammanbundna med vackert arbetad filigram.

I den hyllning och det tack, som denna dag bringades fru Holmgren, förenade sig hennes frånvarande vänner genom hundratals telegram från när och fjärran, från Norge, Danmark och Finland likaväl som från Sverige. Bland telegrammen må nämnas ett från Björnson, som från sin sjukbädd sände lyckönskan med de de två orden "Kjære Ann Margret" och vidare konstnären Werenskiöld, som för någon tid sedan avslutat hennes porträtt.

Bland de svenska institutioner, som sändt hälsningstelegram, märktes Kvinnoklubben, Philochoros samt studentföreningen Verdandi, som format sin hyllning i följande ord:

I minnesgod tacksamhet för verksamt stöd under gångna stridsår och med önskan om fortsatt framgångsrik kamp för frisinnade idéer, en vördsam hyllning från
[studentföreningen Verdandi.]

Mer än ett femtiotal rösträttsföreningar öfver hela landet hade sändt lyckönskningstelegram, ofta i versifierad form. Vi citera här ett par af dem.

Vårt tack till dig, som gaf oss det bästa af allt: en börda, under hvilken vi vuxit.
Karlstads F. K. P. R.

Strängnåshyllningen hade fått följande karaktäristiska form:

Vår sömn var djup och tung och veklig,
Då väckte oss din röst, väl mild men envist obevlig,
Du lärde att ej folk och land
Bör vårdas blott af manlig hand,
Du blef en trofast, mäktig tolk
Alltför vår rätt att nämnas folk.
Ty tackar dig så varmt i dag
F. K. P. R. i Strängnäs stad.

Till sist bland många poetiskt högstäm-
da hyllningar citera vi också den från Sunds-
valls rösträttsförening:

Flamman, som du tändt
i svenska kvinnors bröst,
lyse, värme nu din egen vackra höst.

Kedjan som du bundit,
aldrig briste den.
Du dess skönsta
smycke
blifve länge än."

Hvem af oss
vill ej af fullaste
hjärta instämma i
denna önskan!

Hemlösa barn och barnlösa hem.

DET ÄR GODT om hemlösa barn i världen, och i dag ha vi ånyo tre stycken, som i likhet med de föregående vänta att i ett hem finna den vård och trygghet, som de nu sakna. Vi kunna med så mycket större tillförsikt göra oss till tolk för dessa tre hemlösa, som våra föregående skyddslingar, tack vare det varma intresse saken väckt hos Iduns läsekrets, ha all utsikt att få bli upptagna som egna barn i goda hem. Flere anbud ligga nu inne hos Fattigvårdsförbundets Barnavårdsafdelning från familjer i goda omständigheter, som önska ta något af barnen, i ett fall två af dem, som eget. Särskildt Helges belägenhet och hans rädsla för fattigvården tyckes ha rört många hjärtan, för lilla Greta stå flere goda hem öppna och äfven Gunnar tyckes ha utsikt att få ett godt hem eller fosterhem. En dam, som själf icke är i stånd att ta något fosterbarn, har erbjudit sig att betala i ett godt hem för något af barnen, ett anbud som med tacksamhet mottagits af barnavårdsafdelningen för någon af dess skyddslingars räkning.

Vi meddela här några upplysningar om de tre barnen för dagen och deras porträtt.

Bertil.

Bertil E., 3 år gammal, bor hos sin mormor, fru Berggren, som är öfver 60 år gammal och sjuklig. Hon försörjer sig så godt hon kan med tidningsbärning, men utom Bertil har hon tre andra barnbarn — hans kusiner — att sörja för och dessutom är hon orolig vid tanken på hur han skall få det, när hon ej längre kan arbeta för honom.

Det kyffe högt uppe på vinden i ett gårdshus på Hornsgatan, där den gamla bor, är något af det ruski-gaste och tröstlösaste man gärna kan tänka sig. Den lilla trasiga utmärklade gumman med sitt hängande hår, sina svarta ögon, lifliga gester och underliga främmande brytning — hon är österrikiska — tycktes nästan höra hemma i det låga rökiga smutsiga rummet, men att fyra små barn skola växa upp där, är hemskt.

I synnerhet då man tänker på att åtminstone för Bertil lifvet till en början såg ut att gestalta sig helt

annorlunda. Han föddes i ett godt lyckligt hem och åtnjöt den bästa omvårdnad. Men då han var tre år dog hans mor, och fadern kunde ej längre hålla ihop hemmet utan lämnade honom till mormodern.

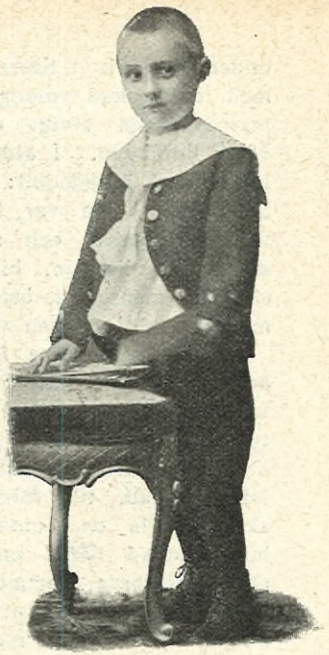
Gösta W.

behöfver egentligen icke att man talar så mycket för honom, porträttet visar till fullo hvilken rar och treflig gosse han är. Han är rund och rosig med blondt lent hår och vackra ögon, snäll och frisk. Han är också moderns älsklingsbarn bland sex pojkar, och när hon nu samtyckt att lämna den lille två-åringen till ett riktigt godt hem, är det endast emedan hennes man är svårt sjuk, nästan döende, och hon icke själf kan försörja alla barnen. Jämte sin äldre bror vistas Gösta nu tillfälligtvis på ett barnhem i afvaktan på att ett hem skall öppna sig för honom.

Vårt sista barn, som är det yngsta, är också en gosse och heter också Gösta.

Gösta A.

föddes sistlidne december och ingen kan begära af honom, att han ännu skall ta sig så mycket ut för världen.

Bertil.

Gösta W.

Gösta A.

Han är emellertid stor för sin ålder, kry, välskött och liflig och "en liten rar gosse" säger hans tillfälliga fostermor, som tagit sig an honom, enär han på jorden annars icke skulle ha någon tillflyktsort. Hans mor är redan åter i tjänst och kan inte ha sin gosse hos sig, äfven om hon skulle vilja. Med ett ord, Gösta är i största behof af ett hem och af föräldravård.

Alla

som vilja medverka till att dessa barn erhålla hem, där de vårdas och väl upptagas som »egna», böra tillskrifva Svenska Fattigvårdsförbundets Barnavårdsafdelning, Stora Nygatan 41, Stockholm (Rikstel. 15 46, Allm. tel. 27 15). Afdelningens föreståndare, fröken Ellen Afzelius, träffas hvarje söckendag kl. 11—1 utom lördagar.

LÄS!

Några äldre årgångar realiserats till betydligt nedsatta priser och erbjudas för dem, som förtut ej äga desamma, en billig, omväxlande och lärorik lektyr. Mot insändande af nedannämnda belopp till Expeditionen af Idun, Stockholm, erhålles inom Sverige portofritt.

Idun 1892 ..... 2: —
Idun 1893 (nr 1 felas) ..... 2: —
Idun 1895 (utan julnummer) ..... 2: —
Idun 1903 (med julnummer) ..... 4: —
Idun 1904 (med julnummer) ..... 5: —
Idun 1905 (med julnummer, nr 28 felas) ..... 5: —

Idun 1906 (utan julnummer, nr 25 o. 52 felas) 5: 50
Idun 1907 (med julnummer) ..... 6: —
Iduns julnummer 1894 ..... 0: 20
Iduns julnummer 1898 ..... 0: 20
Iduns julnummer 1905 ..... 0: 50
Barngarderoben 1905, komplett ..... 2: —

LÄS!

Svenska ingenjörforeningen i Chicago

har under ett års tillvaro hunnit bli en rätt betydande faktor inom stadens svenska kretsar. Då sällskapet nyligen (den 15 januari) firade sin första årsfest, räknade det ej mindre än 116 ledamöter, af hvilka icke så få korresponderande ledamöter bosatta å annan ort i Amerika samt några äfven i Sverige.

Vid sällskapets månatliga möten ha hållits föredrag och diskussioner öfver tekniska och allmänt intressanta ämnen, förutom under sommarmånaderna, då utfärder företagits till industriella anläggningar af särskildt intresse för ingenjörer och andra industriens män. Flera af medlemmarna inneha viktiga poster inom storindustrin i Chicago och kringliggande städer. Föreningen har tillkommit i hufvudsakligt syfte att hålla solidaritetskänslan dem emellan vid makt och låta den svenska yrkesskickligheten komma till sin rätt.

Den nyvalde ordföranden ingenjören vid Förenta staternas afdelningskontor för väg- och vattenbyggnadsverket Gustave Adolph Mathias Liljencrantz har

under hela trettioåttå år innehaft nämnda befattning i regeringens tjänst. Han är son till framlidne baron Johan Carl Liljencrantz och dennes maka Henriette von Schoultz och aflade år 1866 civilingenjörsexamen vid Teknologiska institutet i Stockholm. L. deltog som andre ingenjör vid konstruktionen af Dalslands kanal åren 1866-69. Gift med en amerikansk dam af gammal kolonialsläkt, har han en dotter, Ottilie, som gjort namnet väl känt öfver hela Amerika genom sina trenne romaner på engelska språket med fornnordiska ämnen.

Å närstående bild, som togs vid sällskapets årsfestmiddag, namntecknas följande: 1. Ing. G. A. M. Liljencrantz; 2. afgående ordf. Henry Nyberg, mek. ing. och automobilfabrikant; 3. v. ordf. ing. Albin Rissler; 4. sek. ing. Gustaf A. Åkerlind; 5. byggmästaren Henry Ericsson.

E. W. O.

ting göra för att kämpa emot, ingenting för att stäffa det onda, så blir det ju värre och värre. Är det inte de starkares rätt att hjälpa de svagare? Skulle man inte kunna försaka ett njutningsmedel, som inte skadar en själf, då miljoner människor gå under på det och hela ens land blir demoraliseradt genom det?

— Ja, visst, hvad är fosterlandet? Har fröken inte läst den sista enquëten? Hasse Z. skickade in sin debetsedel, och det var inte så tokigt. Ser ni, fröken Wall — Tom satte pincenezen tillrätta och gnuggade sig på knäna — det är just debetsedlarna, som skulle få ett rätt obehagligt utseende, om det där spritförbudet, som fröken svärmar för, skulle gå i verkställighet. Professor Seved Ribbing, som är en snäll och klok man och till följd däraf emot ett direkt förbud, tror ju dock att vi ha råd att betala de där tretti miljonerna åt staten, som den skulle förlora, i fall vi blefve nyktra. Och det tror jag med, fröken Wall, men besinna i alla fall att det blef de oskyldiga, som finge lida med de skyldiga. Jag ger kanske ut ett par hundra kronor om året för sprit och dem har jag naturligtvis i behåll åt offerkistan, när jag ingen sprit kan få, men fröken har ju inte sprit på sin utgiftsstat...

— Jag skulle gärna offra ett par hundra kronor om året för ett sådant ändamål, sade Elsie, lågande af nit.

— Fröken, ja, men andra, som ha mindre råd, för dem blir det ett tungt lass att dra, i stället för att nu syndarna själfva förse staten med medel att underhålla änkor och faderlösa...

— Det där är jesuitism, sade Elsie och reste sig skälfvande af harm.

Tom smålog och fingrade på portvinsglaset.

— Förbud skapar brottslingar, vi skulle bara få en ny kategori af dem, sade han. Tänk på paradiset och kunskapens träd på ondt och godt! Vår Herre sade åt Adam: jag förbjuder dig vid dödsstraff att äta af det där trädet, och fast Adam inte hade någon arfsynd att skylla på, gick han ändå och satte en äppelbit i halsen på sig af lust till den förbjudna frukten. Om han däremot utan förbud fått riktigt in i sitt medvetande, hur giftig frukten var, skulle han inte ha rört kunskapens träd mer än vi röra vide flugsvampen.

Men detta var mer än Elsie kunde fördraga.

— Det är riktigt skamligt att tala så där, sade hon häftigt. Det är bara advokatyr alltsammans, och ingenjörn hör nog till dem, som vill ha spriten kvar för egen räkning. Det är där det kniper, det är alltihop.

Och därmed gick hon.

Toms kinder hade fått en grads förhöjning i färgen, han satt några sekunder tyst och så sade han med något tvungen skämsamhet:

— Det är märkvärdigt med den där spritfrågan, människor bli ju berusade bara de tala om den. Det tycks vara omöjligt att betrakta saken med nyktra ögon.

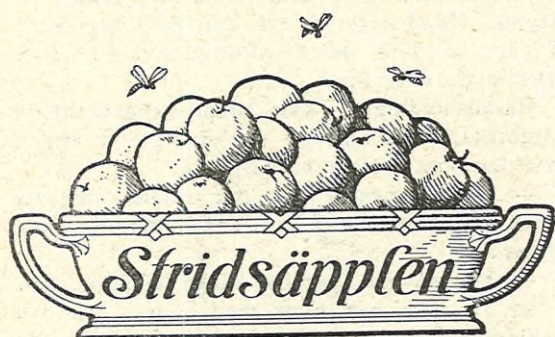
Strax därpå tog han afsked och gick — utan att tömma sitt portvinsglas.

SIGRID ELMBLAD.

Gwens frågobyrå

med dess möjligheter för Iduns publik att hänvända sig till vår sakkunniga medarbetare å modeafdelningen med begäran om råd i toalettfrågor har under den tid den existerat hunnit bli känd af många af våra läsare. Vi erinra likväl på nytt dem, som ej ännu använt sig af den särskilda förmån Idun velat bereda sina läsarinor, om att Gwen fortfarande som hittills vill ge sina korrespondenter hjälp och vägledning i toalett- och smakfrågor af skilda slag.

Brefven adresseras till Gwen, Iduns redaktion, och måste åtföljas af dubbelt svarsporto.

IV.

Den brännande frågan.

JAG FICK i går besök af mina båda vänner Tom Linell och Elsie Wall. Tom är ingenjör och i allmänhet en trefflig och belevvad ung man med konservativa åsikter i de fall, där det passar honom, omväxlande med liberala, i synnerhet när det gäller honom själf. Han röker ett par cigarrer om dagen, tycker med måtta om punsch, dansar med lidelse boston, går endast nödtvunget i kyrkan, beundrar Strindberg och betraktar Ellen Key som en fullkomligt oskadlig gammal tant.

Elsie är vegetarian och nykterist, tillhör Hvita Bandet och betraktar blotta namnet Ellen Key som en styggelse, fastän hon aldrig läst en rad af hvad hon skrivit och sätter sin ära däri. Hon är för resten en rar tös, och när jag är på tu man hand med henne och lämnar både hennes och mina gudar i fred, som man egentligen alltid borde göra, ha vi det riktigt gemytligt ihop.

Jag tycker om Tom också, han är ett världens barn, men vi lefva ju i alla fall i denna världen och det kan ha sitt intresse att få lite reda på den med. Tom vet allt, han har alltid

läst den nyaste boken för dagen, alltid varit på den sista premiären, han följer med politik och polemik, börsnoteringar och hufvudstads-skandaler, han är egentligen som en sorts lefvande uppslagsbok för Stockholm och dess omgivning, eller ännu kortare sagdt: han är aktuell och aktuellt bildande att umgås med.

Men nu ville olyckan att han och Elsie stötte ihop inom mina fyra gästvänliga väggar. Jag brukar alltid bjuda Elsie på te och småbröd, men nu kom Tom först och därför hade jag satt fram en karaff guldrunt portvin, som stod och lyste i solskenet mot Elsies ogillande blickar. Hon sade ingenting genast, men det kom ett mycket stramt drag kring hennes näsvingar och då Tom höjde sitt glas och jag drack honom till, såg hon på mig så förebrående, som om jag varit en Circe i färd med att förvandla en olycklig beundrare till ett svin.

— Ja, sade Tom, omedveten om att ge sig ut på det hala, säga hvad man vill, men lifvet blefve allt glädjefullt utan sådan här nektar i alla fall.

— Menar ingenjörn, att man inte kan vara glad utan sprit? frågade Elsie stridslystet.

— Jo bevars, svarade Tom fredligt, men det fröjdar mig i alla händelser att den finns.

— Då den drar med sig så mycket uselhet och elände, hur kan ni säga så? Hur annorlunda skulle det inte se ut i världen, om inte spriten fanns?

— Och om det inte fanns pengar och krig, och arfsynd och onda lustar i allmänhet ja, och vi gingo omkring som lekande barn, ja. Men tror fröken att vi då behöfde ett himmelrike? ...

— Hur mycket vi än bjuda till, så nå vi nog aldrig dit, sade Elsie med sitt allra allvarligaste puritanansikte. Men om vi ingen-

Uppgif lifvidd (under armarna), midjevidd och kjollängd erhåller Ni till Eder figur fullt tillförlitliga, moderna och eleganta

Pappersmönster.

Erhållas omgående till nedanstående pris inom Sverige: Bluslif 40 öre, Kjölsmönster utan släp 50 öre, Prinsessklädning 75 öre, Reformdräkt 75 öre, Barndräktmönster 50 öre, Kragmönster (Pellerin) 50 öre, Kappmönster 60 öre, Nationaldräktmönster 1 kr. Mönster kunna äfven beställas efter andra än våra modeller. Beställning skall då åtföljas af den modell som önskas. Priset är då dubbelt mot det vanliga.

Expedieras portofritt inom Sverige om rekvisition åtföljd af likvid insändes till

Mästersamuelsgatan 43, Stockholm,

Iduns Mönsterafd.

*Små
Husmorsämnen.*
DOCK-KÖKET I
KINDERGARTEN

EN UNG FRU, som före sitt giftermål varit skolkökslärarinna och önskar få någon verksamhet af liknande art, har kommit på den goda idén att samla några småttingar, flickor — och gossar med om så är — i sitt hem till en lekturs i matlagning. Hon vet att barn inte äro roade af något så mycket som att få ordna och ställa med mat till dockorna, men att de också i allmänhet på egen hand inte förmå mer än att smörja ner sig och allt hvad de få tag i, därför vill hon nu ta hand om dem, ge hvar och en sitt att sköta: baka ut degen, mala mandel, forma biffar eller passa spisen, duka och passa upp, som det går till vid riktiga kurser och tror antagligen med fullt skäl att hon därvid skall kunna inte blott roa barnen, utan äfven väcka deras ordningssinne och händighet och intresse för husliga sysslor.

Den unga frun är fru Eva Krusenstierna, född Staël v. Holstein, bosatt Birger Jarlsgatan 110. Hennes idé har redan vunnit en sådan ankläng att hon delat sina små elever i två parallella kurser, en för något större och en för mindre barn.

Den skriftlärde.

Historien om en svensk-amerikan.

För Idun af Algot Ruhe.

(Forts. och slut.)

FÖRST SADE Lawson välkommen, men sedan blef inte hållet tal förrän just innan det skulle tackas för maten. Då bad värden om lof att få berätta en liten historia, en från Amerika, en händelse ur hans eget lif.

— Ni vet, jag håller af min hustru. Det är en egenhet hos mig. Jag kan inte hjälpa det, det är hennes egen skull... sådan är hon.

Det gick ett sus af bifall genom salen. Damerna flyttade sig ett tag på stolen, nästan allihopa. Han var förtjusande, Lawson, och hon med, förresten...

— Det faller sig lite svårt för mig att inte prata fritt öfver detta mitt älsklingsämne, men jag går till saken. Vi bodde i en ny stad den gången detta hände, en liten stad, snarare en by, som jag just höll på med att bygga ut till något stort, till en jättestad. Hon vårdade mig så ömt, som man sköter en sjukling, hvars lif är en dybart, på det min uthållighet måtte stå bi, min tankekraft inté slappna en minut, mitt mod stadigt stå på höjden. Ja, mina... mina ärade landsmän och landsmaninnor, det var höga dagar af spänning och arbete. Vi gingo igenom dem, som segrare, hon och jag.

Men kan ni tänka er, en dag, eller rättare natt, hade någon med rödkrita klottrat några okvädinsord mot fru Lawson på den hvita väggen till mitt vagnsskjul. Jag lät smeta öfver hela gafveln med rödfärg, så syntes det ej mer, så var den sorgen släckt. Trodde jag, ja! För färgen hade inte väl hunnit torka, förrän samma ord med samma hand i samma stora breda bokstäfver stodo där igen, nu i svartkrita. Nå, tänkte jag, då smeta vi hela gafveln svart, så synes det ej mer, så är den sorgen släckt...

Gästerna godtade sig. Han hade också ett sätt att dra historier på, alldeles ypperligt, Lawson var obestriddligen en begåfning. Härads-

höfdingen beslöt att tala med honom, om det inte skulle smaka komma in i riksdagen. Just sådana män var det vi behöfde här hemma...

— Ja, mitt herrskap, ni skratta, men jag kan försäkra er, jag drog inte på mun i de dagarna, jag. Och när jag igen en morgon läste skymfen, nu stod den och sken i hvitt på det svarta, då svor jag finna nidingen och ge honom näpst. Jag pröfvade mina vapen, det gjorde mig trygg. Och jag skred till verket.

Jag vet inte om ni känner till grafologien, mitt herrskap, eller om ni ha skriftkännare här i landet. I Chicago finns det sådana, men från min stad till Chicago var så långt som genom halfva detta rike. Att få en af de verkliga skickliga att resa till mig var otänkbart. Då beslöt jag rifva ned vagnslidret och skar ut af gafvelväggen det stycke, hvarpå inskriften stod, sågade ut det som ett stenblock. Och väl insvept i mattor och omspikad med bälten sändes murbiten på två godsvagnar till Chicago med tåget och hissades upp på taket till den skriftlärdes hus. Nå, han skötte sin sak bra. Så ett par veckor efter var det jag som höll i min hand den skyldiges namn och beviset på hans brott. Och i sin hand höll grafologen till gengäld ett skrifprof af mig, en rundligt tilltagen check...

Det rädde allmän förvåning i festsalen. Hur hade denne grafolog gått till väga? Hur kunde han vara så säker på sin sak? Att han vågade ange?

— Å, fortsatte Lawson, styft var det gjordt, men inget trolleri. Han tog helt enkelt och fotograferade det som stod skrifvet på väggblocket och så jämförde han med alla de prof på invånarnes handskrifter, jag som affärsman med vida förbindelser fått i min ägo. Till slut hittade han då en stil, som var just den något förvrängda kritskriftens säregna märken, dessa tecken, som ofelbart röja den hand, som begått dådet, han trodde doldt... En tänkare, jag tror för resten han är svensk, har yttrat en gång: hustrun kan egentligen närmast betraktas som en af mannens egenskaper... Är detta riktigt, måste man också erkänna, att skymfen mot min Maud tillfogade

den ädlaste af mina egenskaper ett sår, som ropade på hämnd.

Församlingen satt andlös. Lawson hade talat upp sig till en ton af inbiten vrede, fruktansvärd, som han utan en åtbörd lät orden falla jämt utan att stamma, med ansiktet stelt i allvar.

— Jag begaf mig till hans hus, där han bodde ensam med sin syster. Och det följde mig åtminstone femtio män. Och de buro alla i sina händer en afbladad videgren. Och jag gick in i huset till mannen och kallade honom ut inför alla dessa han kände. Och i det jag visade honom bilden af skriften och det pappersblad, som röjt honom, sade jag:

— Detta hafver du gjort mig. Läs hvad du skrifvit! Skrift är ord, och ord äro tankar. Tankar äro gärningar... människa, hör du... och gärningar dra ofelbarligen efter sig följd. Nu har följden nått dig... nu drabbar den.

Och i detsamma var det ett par af de mina som rusade fram och tog gynnaren i benen, så han satte en rofva, och de trillade honom rundt, så spösidan kom uppåt, och där på hans egen förstutrappa gånge de honom stryk, så länge det fanns en obruten vidja i deras händer. Och sen gingo vi hem igen och skrattade. Och kvinnorna gingo skrattande i famnen på sina män, när de hörde hur en kvinna blifvit hämnad.

Lawson såg sig omkring öfver borden. Det var så tyst som djupt i hafvet, ej minsta sus af hviskning eller åtbörd. Han kastade nacken bakut:

— Det gör mig ledsen att behöfva meddela er mina landsmän... och mina landsmaninnor... att det äfven här finns någon, som inte vet mer hvad han gör eller säger, än att han ränt förtalets svärd genom henne, min Maud, emot mig... Det finns en niding, som bakom namnlöshetens mask velat störa oss genom en skymf. Hvad säger ni om det, mitt herrskap? Tycker ni inte det är ståtligt, hvasa! Rätt samhörigt, eller hur?

Härads höfdingen, som ursprungligen talade östgötska, reste sig upp och sträckte ut armen mot Lawson, liksom besvärjande:

— Herr Lawson, må det tillåtas mig att yttra ett par ord, sedan, sedan herr Lawson slutat...

— Var så god, jag har slutat för länge sen.

— Jo, jag ber blott med hänsyn till den beklagliga... det ledsamma bref vår ärade värd antydde till, att få ge honom den försäkran, att vi här församlade gäster alla som en äro beredda att följa ha! ha! våra amerikanska bröders vackra föredöme och, så snart han blifvit oss så att säga förelagd, dalja om den skyldige med smidiga vidjor från våra skånska pilevallar.

Det råmades bravo, och skolläraren sade rörd:

— Det här påminner mig så tydligt om den gången då Gottfrid af Buljong predikade första korståget. Det är som jag hörde: Gud vill det! Gud vill det...

Och när härads höfdingen sedan i ett afsides hörn på gästgifvarens veranda lagt bort titlarna med Lawson, var det första han upplyste om i den nya förtroligheten:

— Det var klokt af dig, bror Lawson, att ställa till den här lilla prickningen... annars hade du, så sant jag lefver, blifvit tvungen att skaffa dig en ny papperskorg för alla de bref, du skulle fått, sen de först börjat bombardera. Ha, ha, en papperskorg från de skånska pilevallarna...

— Nu skära vi dem hellre till spön.

— Är du galen! Tror du det var allvar? Nej, du, följ mitt råd och forska inte. Skulle heller inte löna sig. Här i landet finnas inga riktigt pålitliga skriftlärda.

Från scenen och estraden

Grefve
Hans v. Stedingk.

NÄR nästa spelårgår in, alltså om fyra månader, sker det hvad beträffar hufvudstadens båda främsta scener, Operan och Dramatiska teatern, under nya ledares spiror.

Till chef för den lyriska scenen har som bekant utnämnts kaptainen vid Göta lifgarde grefve Hans von Stedingk. Grefve S. är son till friherre Eugène von Stedingk, hvilken utom sin diplomatiska charge åren 1860—66 var förste direktör vid Kgl. teatern, en befattning, som han med sin stora estetiska och musikaliska bildning beklädde på ett för operan synnerligen gagnande sätt. Hans maka var den på sin tid mycket uppburna sångerskan Vilhelmina Charlotta Gelhaar.

Grefve Hans von Stedingk har således att berömma sig af konstnärliga ånor, och själf är han besjälad af ett varmt intresse för den dramatiska tonkonsten, som han nu får tillfälle att göra fruktbärande.

Dramatiska teaterns nyutnämnde chef författaren Tor Hedberg går välrustad till det maktpåliggande värfvet. I sin egenskap af dramaturg och kritiker har han grundligt trängt in i teaterns väsen, och till detta kan han lägga en djup estetisk bildning, förvärfvad genom studier och resor. En icke mindre viktig faktor är hans allvarliga och helgjutna personlighet, hvilken man hoppas måtte stå som en orubblig vägbrytare inför alla svallsjöar af skådespelarkapricer och kulissintriger. Ett strängt regemente — ett godt regemente!

Den nutida danska dramatiken är sannerligen väl omhuldad här i Sverige, eller åtminstone i Stockholm. Och i åtskilliga fall förtjänar den att vara det. Danskarnes klipskhet afsätter sig fördelaktigt i deras dramatik och gör att äfven ett tunt ämne kan taga sig ut. Men det ligger ju nära till hands i ett land, där sagan om "Kejsarens nya kläder" sett dagen.

Jag vill därmed icke insinuera, att Otto Benzons lustspel "Fria händer" skulle vara tunt som luft. Men författaren har skrivit betydligt bättre stycken, t. ex. "En skandal", "Sportsmän", m. fl. I "Fria händer" har han riktat sin satir mot de stora penningmatadorerna och deras mindre nobla affärskupper. Den samtidigt med lustspelets framkomst inträffade Albertiskandalen skärpte aktualiteten och därmed intresset för den med rask penna gjorda teckningen ur dagens köpenhamnslif — det hemlighetsfulla lif nämligen, som rör sig på börsen och i bankernas direktionsrum.

Banksammanträdet i andra akten — förträffligt skildradt och af Dramatiska teaterns artister utfördt med ett fulländadt samspel — utgör också styckets clou. Man märker i hur hög grad det motivet intresserat författaren, medan däremot första och tredje akternas kärlekshistoria endast helt löst knutits till hufvudhandlingen och fått en alltför flyktig gestaltning. Den temperamentsfulla fru Sonjas roll borde heller inte ha gifvits åt en skådespelerska, hvars temperament ännu är oupptäckt. —

Strindbergs märkliga själfbikt "Stora landsvägen" har nu kommit till uppförande på Intima teatern. Detta själsdrama är typiskt för det Strindbergska geniet, typiskt i sin storslagna poetiska ingifvelse och ej mindre i de barnsligheter och bisarrerier, som följa hans snilles rymsprång lika oskiljaktigt som trossen följer triumfgardet.

Utförandet visar allvarliga försök att komma författarens intentioner nära, men resultatet motsvarar icke alltid ansträngningarne. Huru som helst är det emel-

Chanteclers hymn till solen.

(Ur Rostands versdrama "Chantecler".)

O, DU som torkar huld de späda örter tårar och gaf åt fjärlin lif, då vissnad blomman dog, när Pyrenéervind med sina friska kårar, som späda mandelblomstren sårar, i Roussillon på vårens vingar drog,

min hyllning tag, o sol! O, du som festligt lyser på stolta pannor och åt frukten mognad ger! Du fagra blommors gäst, hur vänt där armod fryser, hur moderligt din ömhet myser, åt alla delad, blir den hel dessmer!

Min broder i din glans på kyrktornsspiran glimmar, och hvarje solros ser från prästgållns vägg mot dig. Men när i lindallén du marken lönligt strimmar, ett trollnät spinns i själfva dagens timmar på vördnadsfulle vandrarns stig.

Dig prisa ängarna, dig prisa allt i lifvet, hvar liten odlas blick, hvar svanevinge blek; som jubelhymn till dig blef vinets klänge gifvet, ej lifvets grunddrag blott af dig blef skrivet, men otaljbara linjers lek.

Du skuggan skilde af till flyktig tvillingssyster åt allt som lyser här i skiftande gestalt — rätt ofta skönare än tinget själf, om också dyster. Du gör att allt hvad mest oss lyster på en gång framstår tvegefaldt.

O, sol! min hyllning tag! Du rymden rosenstänker, i själfva källans svala barm du tänder här en skönhetseld, och gröna snårets löfverk blänker. Om du ej outtömlig skönhet skänker ej något blefve mera, än det är.

Leon.

lertid scenisk konst man har att göra med och icke någon omedveten parodi, som Operetteatern bjöd på i sitt senaste program "De första människorna".

Hade "Valskungen" narrat publiken att gaspa ett par aftnar förut, så framkallade Otto Borngräbers "erotiska mysterium" små skratteexplosioner hos åskådaren inför anblicken af den första människofamiljens blottställda belägenhet ute i vildmarken. Redan det att Eva — eller Chava — med sin tjuvuarsapparition var mor till en sådan grof och skäggig best som Kajin stötte på fars eller studentspex. Och när det erotiska mysteriet sedan kulminerade i den kärlekstörstande Kajins rop på kvinnor — och hvilka rop! — blef komiken oemotståndlig. Det finns olika sätt att spela tragedi, men det som Operetteatern försökt sig på kan möjligen godkännas i Abdera, alls icke i Stockholm.

Som uppförandet af Rostands dramatiska dikt "Chantecler" på Porte Saint-Martin-teatern i Paris blifvit en händelse kring hvilken hela Europas intresse fylkat sig, meddela vi här den berömda solhymnen i svensk öfversättning, verkställd af en af våra mera bemärkta stockholmsjournalister.

Måhända kommer det märkliga stycket att i sinom tid äfven införlifvas med den svenska scenen.

En turné, som vi vilja rikta våra i provinserna boende läsares uppmärksamhet på, har i dagarna börjats af författaren Fredrik Nycander jämte några unga sceniska krafter. Programmet upptager hr N:s skådespel "Hans Fjord" med författaren i en af hufvudrollerna. Mellersta och södra Sveriges städer komma att besökas.

Sedan vår förra öfversikt har stockholmshypubliken att minnas ett par musikafnär af hög artistisk valör. Den ena, som utgjordes af Konsertföreningens tredje abonnemangskonsert, bjöd på Joh. Brahms fjärde symfoni, ett af mästarens djupaste verk, en tondikt om all lusts förgängelse och om smärtan som det slutliga lifsmomentet, inför hvilket personligheten har att resignera. Louis Spohrs Violinkonsert, som följde därefter, erbjöd genom sin ljusa karaktär och flödande melodik en ypperlig kontrastverkan och fick af Lady Hallé en idealisk tolkning. Sist kom Smetanas hvirflande förspe till operan "Brudköpet", spelad med utmärkt precision af Göteborgsorkestern, som för öfrigt hela aftonen på ett berömvärdt sätt ådagalade sin konstnärliga förmåga under Tor Aulins ledning.

Den andra musikafntonen var Lady Hallés konserten med professor F. Neruda och Wilhelm Stenhammar som medverkande. Hvilken konstellation af musici! Det kvinnliga temperamentet strömmande i en rikt sängbar och ädelt fasetterad ton från konsertgifvarinnans violin, det friska ungdomslynnnet gestaltadt i Stenhammars brusande och klara pianospel och den mogna mannaålderns varma och fasta tungomål stigande från Nerudas violoncell. Programmet upptog verk af Bach, Beethoven, Brahms och Neruda. Till sist är att nämna en extra konsert af Nya Filharmoniska sällskapet med Riedels Gammal-Böhmiska julvisor, Södermans Visor i folkton och Sindings sköna "Til Molde", som de nummer, hvilka af kören bäst behärskades och gjorde det starkaste intrycket.

ARIEL.

Från premiären af Chantecler på Porte St Martin-teatern i Paris. Chanteclers hymn till solen.

TILL FRUKOST

hvarje dag bör Ni äta

HAFREGRYN - HAFREMJÖL

och Ni grundlägger därmed Eder hälsa.

Specialegenskaper: Genom den gulaktiga, mineralrika proteinhinnan: närande, dryga, fin smak.

KÖKSALMANACK

Redigerad af

ELISABETH ÖSTMAN.

Inneh. af Elisabeth Östmans Hushållerskurs i Stockholm.

FORSLAG TILL MATORDNING FÖR VECKAN 6-12 MARS 1910.

SONDAG. Frukost: Smörgåsbord; omelett med fiskstufning (rester af fisk sedan lördag); mjölk; kaffe eller te med potatismjölksbakelser.

MÅNDAG. Frukost: Smörgåsbord; jämska kotletter med potatisbullar; mjölk; kaffe eller te. Middag: Kokt lambringa med curry och ris; svisksoppa med vispad gräde och skorpar.

TISDAG. Frukost: Smörgåsbord; glödstekt sill med potatis; ägg; mjölk; kaffe eller te. Middag: Ugnstekt refbenspjäll med potatis och lingon; semlor med mjölk.

ONSDAG. Frukost: Smörgåsbord; kallt refbenspjäll med brynt potatis

och lingon; mjölk; kaffe eller te. Middag: Afredd lammbuljong (spadet från måndag) med grönsaker; stekt sik med gräddsås och potatis.

TORSDAG. Frukost: Smörgåsbord; hafregrynsgrot med mjölk; sill med äggstanning och stekt potatis; mjölk; kaffe eller te. Middag: Renbiffar med potatis och lingon; lika-mycket-tårta.

FREDAG. Frukost: Smörgåsbord; pannbiff med potatis; mjölk; kaffe eller te. Middag: Soppa på brusselskål med frikadeller; tunna pannkakor med sylt.

LORDAG. Frukost: Smörgåsbord; stekta ägg med hvetebröd; mjölk; kaffe eller te. Middag: Kokt fläskkorv med rotmos; stänkavälling.

RECEPT:

Omelett med fiskstufning (f. 6 pers.).

Stufning: 2 hg. gädda, (rester sedan lördag), 2 msk. smör (40 gr.), 3 msk. mjöl, 2 dcl. fiskspad, 3 dcl. tunn gräde, salt, socker, vitpeppar, 1 äggula.

Omelett: 5 ägg, 5 dcl. god gräde, 1 tsk. hvetemjöl, 1/4 tsk. salt, 1/4 tsk. socker.

Till pannan: 1 tsk. smör, 1 msk. fint stötta skorpar.

Beredning: Fisken urbenas och skäres i små tärningar. Smör och mjöl sammanfråsas, fiskspadet och grädden tillsätts litet i sänder under ständig rörning. Såsen får koka 10 min., hvarefter den afsmakas med kryddorna och afsmedes med den uppspade äggulan. Fisktärningarna illäggas och stufningen hålles varm i vattenbad, medan omeletten gräddas.

Omelett: Äggulor och hvitor skiljas. Äggulorna vispas tillsammans med mjölet, saltet, sockret och grädden och de till hårdt skum slagna äggvitorna nedskäras. Smeten hålles i en med kallt smör smord och brödbeströdd omelettpanna och gräddas ijsugul i ordinar ugnsvärme. Stufningen lägges på ett rundt serveringsfat och omeletten stjälpes genast öfver.

Soppa à la Sven Hedin (f. 6 pers.). 1 kalffräs, 2 lit. stark, klar

buljong, 1 knippa persilja, 1 msk. smör (20 gr.), 2 msk. mjöl, saften af 1/2 citron, 1/2 dcl. madeira, vitpeppar, salt, 2 äggulor.

Beredning: Kalffrässet sköljes väl och blancheras. Det lägges i kallt vatten, tillsatt med salt och får koka 10 min. Buljongen kokas upp med persiljan, biasset illäggas och får koka tills det är hvitt och fast (omkr. 35 min.), då det tages upp och skäres i små fina tärningar, som lägges i soppkålen. Smör och mjöl sammanfråsas, buljongen silas och tillsättes litet i sänder under rörning, och soppan får koka 10 min. hvarefter den afsmakas med citronsaften, vinet och kryddorna. Äggulorna vispas upp och tillsätts. Soppan får därefter ej koka; den upphålles i soppkålen och serveras mycket varm.

Gösfilet i frityrdeg (f. 6 pers.). 1/2 kg. gös, 1 msk. salt, 1 tsk. ättika.

Frityrdeg: 75 gr. hvetemjöl, 1 knifsudd salt, 1 dcl. vatten, 1 ägg, 15 gr. smör, skiradt.

Till kokning: 750 gr. flottyr. Beredning: Gösen rensas, sköljes väl och torkas. Den skäres i fileter och skinnet bortskäres nätt. Ryggbenet, jämte alla småben borttagas. Fileterna ingnidas med ättika och salt få ligga 1 tim. hvarefter de skäras i mindre bitar tvärs öfver. Till frityrdegen torkas hvetemjöllet väl samt siktas i ett fat tillika med saltet. Mjölet utröres med vattnet och äggulan och sist tillsättes det skirade smöret, hvarefter smeten röres tills den blir tjock och glänsig. Sist nedskäres den till hårdt skum slagna äggvitan.

Flottyrten upphettas i en långpanna tills den är rykande het. Fileterna doppas i frityrdegen och kokas i flottyrten. De uppläggas på bruten servett på varmt serveringsfat, garneras med persilja, kokt i flottyr, och serveras med spenat eller äppelmos.

Ananasglass med vatten (f. 6 pers.). 1 burk ananas à 1 kr., 125 gr. strosocker, 6 dcl. vatten, 2 gr. citronsyra, 1-2 äggvitor.

Beredning: Två tredjedelar af ananasen skäres i små tärningar och

stötes i stenmortel tillsammans med sockret samt passeras genom härskigt. Vattnet och den fint stötta citronsyran tillsätts, hvarefter blandningen omröres väl. Sist nedröres den lätt uppslagna äggvitan. Massan hålles i glassmaskin att frysa. När glassen är halffrossen, då man vevat omkr. 8 min., tillsättes resten af ananasen, skuren i små tärningar, hvarefter frysening fortsättes omkr. 10 min. Glassen nedpackas i glassmaskin eller glassdosa och fryses ytterligare omkr. 2 tim. Den serveras tillsammans med någon färgad glass eller med mandelässa.

Lambringa med curry och ris (f. 6 pers.). 1 1/2 kg. färbärga, 2 lit. vatten, 1 1/2 msk. salt, 1 liten knippa persilja.

Sås: 1 msk. smör (20 gr.), 2 msk. mjöl, 1/4 lit. köttspad, curry efter smak, 1 msk. vatten.

Ris: 2 dcl. risgryn, 2 lit. vatten, 1 msk. salt, 1/2 tsk. curry.

Beredning: Bringan knäckes och tvätvas med en duk doppad i hett vatten. Den påsättes i kokande vatten. Skummas och saltas. Köttet får därefter sakta koka tills det är mört, eller omkr. 2 tim. Det tages upp och skäres i lagom stora bitar, hvilka täckas öfver för att hållas varma. Spadet silas och skummas, smör och mjöl sammanfråsas, spadet tillsättes litet i sänder under flitig rörning och såsen får koka 10 min., hvarefter den afsmakas med curry utrörd med 1 msk. vatten. Risgrynen sköljas i hett vatten, påsätts i kokande saltadt vatten och få koka mjuka, då de upphålles på durkslag och öfverspolas med kallt vatten. De insätas därefter genast i varm ugn och omröres ofta med gaffel tills de äro skilda och allt vatten afdustat. Riset uppläggas i en kran på serveringsfatet och beströms med litet torr curry. Köttet ordnas midt på fatet och såsen hälls öfver.

Ugnstekt refbenspjäll (f. 6 pers.). 1 1/2 kg. refbenspjäll, 1 1/2 msk. salt, 1/4 tsk. vitpeppar, 1 tsk. senap, 1 msk. smör (20 gr.), 1/2 lit. buljong eller vatten.

Till garnering: 2 hg. katrinplommon, persilja.

Beredning: Refbenspjället, som bör vara tunt skuret, knäckes, tvätvas med en duk doppad i hett vatten, ingnid med kryddorna och får ligga till följande dag. Smöret brynes i en långpanna, refbenspjället illäggas med den köttiga sidan upp och brynes väl i ugnen på båda sidor samt spådes med den kokande vätskan, litet i sänder. Köttet får därefter steka, tills det är mört, omkr. 1 1/2 tim., under det att det öfveröses och spådes hvar tionde minut. Refbenspjället skäres i vackra bitar och serveras varmt eller kallt, garneradt med katrinplommon och persilja. Köttusen silas, skummas noga och serveras som sås.

Stekt sik med gräddsås (f. 6 pers.). 1 1/2 kg. sik, 1 1/2 msk. salt, 1 tsk. ättika, 1 ägg, 1/2 kkp. stötta skorpar, 1 msk. hvetemjöl, 1 1/2 hg. smör, 3 kkp. gräde, 3 msk. hackad persilja.

Beredning: Fisken fjällas, rensas och sköljes väl. Den skäres upp i ryggen, ryggbenet och alla småben borttagas och fileterna gnidas in med ättika och salt. De penslas därefter med det uppspade ägget och vändas i en blandning af de stötta skorparna och hvetemjölet. Fisken brynes därpå hastigt i smöret, i en stekpanna, hvarefter den nedlägges hvarfarts med persiljan i en bleckform, smord med resten af smöret. Sist påhålles grädden och ett lock pålägges, hvarpå formen insättes i ugnen, och fisken får steka omkring 1/2 tim. Den serveras i formen.

Stänkavälling (f. 6 pers.). 1 1/2 msk. mjöl, 2 ägg, 1 msk. smör, 1 tsk. socker, 1/4 tsk. salt, 1 1/2 lit. mjölk, 1 msk. socker, 1 tsk. salt.

Beredning: Mjölet lägges i en bål, äggen vispas upp och röras väl med mjölet hvarefter det skirade smöret, sockret och saltet tillsätts, sedan arbetas sedan tills den blir smidig. Mjölet kokas upp, deggen pressas genom durkslag i den kokande mjölken, hvarefter vällingen får sakta koka med lock i 10 min. Den afsmakas med saltet och sockret.

ANNONSER skola vara inlämnade till Expeditionen senast fredag för att kunna införas i följande veckas nummer.

LEDIGA PLATSER

INSTUNDANDE värflyttning finnes plats ledig för en äldre, pålitlig, i matlagning kunnig köksa, samt för en snäll, barnkär flicka i 4 personers hushåll på landet i Angermanland, 4 kilometer från järnvägsstation. Reflekterande insäude uppgift & löneanspråk samt rek. till apotekare B. Tunell, Bredbyn.

HUSHÅLLERSKA, skicklig i finare matlagning, samt med erfarenhet uti alla de arbeten, som förekomma i ett landthom, och med förmåga att sköta tjänare, erhåller plats på herrgård i södra Kalmar län den 1 maj. Person, som genomgått Facks. prakt. yrkeskurs i Upsala, har företräde. Svar till frih. A. Rappe, Kristinelund pr Wassmalösa.

ATT utföra ensamjungfrus sysslor sökes till april frisk, pålitlig flicka, särdeles proper och ordentlig. Kunnig i god, enkel matlagning o. d., äfvenså väl förfaren i tvätt och strykning. Godt utseende, glad, snäll och barnkär. Familjen: medelålders dam, 8-årig flicka. Hemmet nytt, bekvämt. Goda rek. fordras. Adr. fröken Rosendahl, Polikliniken, Drottningg. 13, Helsingborg.

FÖR hushållerska, en ung flicka, som genomgått hushållsskola, finnes en god och förmånlig plats ledig den 24-de april på egendom i södra Bohuslän. Naturskön trakt vid hafvet. Svar till Sundsby gård, Hjelteby.

EN ordentlig, pålitlig kokerska, kunnig i matlagning, bakning samt all slags inläggning, erhåller genast plats å villa på landet, 3/4 mil från Södertelje. Svar med uppgift om ålder, löneanspråk m. m. till »Fru U.», Iduns exp. FÖR en enkel, snäll o. pålitlig, bildad flicka finnes plats ledig på större landegendom att under husmoderns ledning förestå hushållet, kunskap i matlagning, slakt, bak o. s. v. Svar med lönevillkor o. foto. till »V. O.», Kjelfevne (Västergötland).

FÖRMÄNLIG plats i större pappershandel kan ung, frisk flicka till våren erhålla. Kompetensvillkor: god skolbildning, godt sätt och verklig arbetslust. Person med förmåga att eventuellt delvis förestå affärer äger företräde. Betyg, foto. och ref. torde insändas till fröken Alma Högstedt, Drottninggatan 1, Upsala.

BARNFRÖKEN, van och duglig, sökes till läkarefamilj för 3 barn, det yngsta 3 mån. gammalt. Hon bör vara frisk, gladlynt och kunna på ett kärleksfullt sätt sysselsätta barnen. Ref. önskas exp., Stockholm.

FRISK, barnkär, pålitlig flicka något kunnig i sömndag och husliga sysslor får plats i god familj nu genast eller i april. Svar med lönepret. och foto. »A. R.», Alingsås.

EN bättre, duktig flicka kan få plats i Helsingborg i liten familj, om hon vill åtaga sig en ensamjungfrus göromål och vara medlem af familjen. Svar fru L. von Horn, Villa Valhalla, Olympia, Helsingborg.

FÖRESTÄNDARINNEPLATSEN för Mjölkdroppen i Kristianstad är till ansökning ledig. Lön 750 kr. jämte fri bostad, lyse och vedbrand. Kompetensvillkor: insikt i barnvård och mjölkdroppverksamhet. Ref. och åldersuppgift insändes till fru Elsa Stål, Kristianstad.

BARNFRÖKEN, snäll, ordentlig och sykkunnig, något musikalisk samt van vid barn, erhåller god plats i Sthlm 24 april. Svar till »Barnkär 1910», under adr. S. Gumellii Annonbyrå, Stockholm f. v. b.

SNÄLL, ordningsfull, enkel flicka med godt lynne, ej för ung, önskas till sällskap och hjälp i huset åt ensam, gammal dam. Svar med foto. och löneanspråk till »E. R.», Ljungby, p. r.

BILDAD, frisk, barnkär och gladlynt flicka erhåller plats som hjälp med vården af 3 barn och dessutom husliga sysslor. Någon lön. Svar sändes till Fru Lagercrantz, Valdemarsvik.

FULLT hushållskunnig, pålitlig, rask flicka önskas i april att efter klen husmoderns anvisning ensam sköta hemmet å 2 å 3 personer. Svar med betyg, åldersuppgift, foto. m. m. till »Äldre familj», Lund p. r.

BARNFRÖKEN eller bildad flicka med vana vid barn, får god plats att sköta 3 barn, 3 1/2, 4 1/2, 6 1/2 år gamla samt vara frun behjälplig med sömndag o. d. Svar till Fru L. Ohrström, Torsgat. 30, Sthlm.

FÖR en rask och duglig flicka finnes plats i en större bageriaffär; den sökande bör äga, utom vanlig skolbildning, jämväl kännedom i bokhålleri. Svar med betygsskrif märkt »C:a 20 år» under adr. S. Gumellii Annonbyrå, Stockholm f. v. b.

I läkarehem i Dalarne, liflig trakt, litet hushåll, får 1:sta maj bildad flicka, fullt kunnig i matlagning. Som kamrat finnes förut bildad flicka. Alla bekvämligheter. Nya Inack-Byrån, Brunkebergsg. 3 B, Sthlm.

LÄRARINNEBEFATTNING vid Anderslövs högre folkskola är ledig från nästa läsårs början. Undervisning helst i naturv. ämnen. Lön för år 1,400 kr. jämte bostad å 2 rum o. kök med vedbrand och trädgårdsland. Ansökning insändas för d. 14 mars till skolans styrelse. Förfrågningar besvaras af skolans föreståndare, fil. kand. Karl Lindahl. Styrelsen.

ENKEL o. anspråkslös flicka frisk och stark af bättre familj, ålder 20-25 år, får plats nu genast att tillsammans med husmoder sköta tvenne barn om 3 och 1 år, samt för öfrigt deltaga i husliga göromål. Familjemedlem. Husa och kokerska finnes. Betygslönlön 200 kr. pr år. Den som är kunnig i enklare sömndag har företräde. Svar med foto, betyg och ref. till fru Carin Thalin, Johannisberg, Västerås.

Vid Karlskrona Högre Läroverk för flickor

blir nästa läsår en lärarinnebefattning i svenska och mat-matik samt historia och geografi led'g. Högre kompetens erfordras. Ansökningar, ställda till styrelsen, torde insändas före den 20 mars till föreståndarinnan.

Kungörelse.

Plats för examinerad epidemisjuk-sköterska å nya epidemisjukhuset härstades med tillträde den 1 april 1910 kungöres härigenom ledig. Årlig lön 450 kronor utom kost, fri bostad, lyse och vedbrand. Ansökningshandlingar ställas före den 15 mars 1910 till direktionen. Enköping i febr. 1910. DIREKTIONEN.

Föreståndarinnebefattningen vid Kristinehamns Elementarläroverk för flickor

är till ansökning ledig före näst. mars månads utgång. Sökande bör hafva genomgått Högre Lärarinneseminarier i Stockholm eller äga därmed jämförlig kompetens. Aflönning enligt lag med husrum, bestående af tre rum och kök, lyse och vedbrand. Friskbetyg erfordras. Kristinehamn den 24 febr. 1910. STYRELSEN.

Vid Kristinehamns Elementarläroverk för flickor

finnes fyra ordinarie ämneslärarinnebefattningar till ansökning lediga före nästkommande mars månads utgång, i följande ämnen: en lärarinna i kristendom, modersmålet och historia; en d:o i matematik, naturkunighet och geografi; en d:o i modersmålet, historia, geografi och matematik; en d:o i engelska, modersmålet och franska. Utbyte af ett eller annat af dessa ämnen kan ske, allt efter omständigheterna. Lagstadgad lön jämte pensionsbidrag. Friskbetyg erfordras. STYRELSEN.

Köksföreståndarske-platsen

vid Västerviks lasarett kungöres härmed ledig att tillträdas den 1 nästkommande maj. Lön 400 kr. pr år jämte allt fritt. Ansökningshandlingar åtföljda af betyg och åldersuppgift insändes före den 14 mars till Lasarettsdirektionen i Västervik.

Vid Göteborgs Epidemisjukhus

blir plats ledig att tillträda den 1 april för en i god matlagning fullt kunnig kokerska, som med ordning och sparsamhet kan sköta ett större hushåll. Goda rekomm. erfordras. Lön 480 kr. pr år. Ansökningar emottages af Kommissarien därstädes.

Vid Sköfde Elementarläroverk för flickor

önskas från och med nästa läsårs början två med högre kompetens utrustade lärarinnor, en i tyska och engelska språken och en i biologi, fysik och kemi samt matematik. Lagstadgad lön jämte pensionsbidrag. Ansökningshandlingarna äfvensom läkarbetyg böra föra den 20 mars 1910 insändas till STYRELSEN.

PLATSSÖKANDE

PLATS som kammarjungfru sökes af i sömndag kunnig 17 års flicka. Svar under adr. »A. E.», Malmköping p. r. STOCKHOLMSKA, medelålders, bildad, med värdt godt humör, önskar plats som tjäninna eller som hjälp och sällskap i fin familj på landet. Kan äfven åtaga sig skrifgöromål, då sökanden är fullt hemma uti räkenskapers förande. Svar »I:a ref.», Iduns exp. EN 23-årig flicka söker plats till 1 maj som husa, helst i Norrland. Goda betyg finnes. Svar »Stilla och allvarlig», Kneippbadet p. r. UNG bättre flicka som i höst genomgått »Nya Hushållsskolan» (Cronius, Sthlm) och för öfrigt kunnig i handarb. samt allt som förekommer i ett väl ordnat hem söker plats i familj eller hos äldre dam. Helst i Sthlm eller dess närhet. Svar »Ordentlig», Kalmar p. r. VARMLÄNDSKA, något hushållsvan, önskar plats som hjälp och sällskap i bättre hem, eller hos äldre ensam dam. Kan äfven biträda med läxläsning om så önskas. Svar till »L. N.», Sillerud.

YNGRE elementarbildad flicka önskar plats i familj, helst i stad, att vara barn behjälplig med läxläsning och musik. Van vid matlagning och villig deltaga däri. Svar till »Intresserad», Jönköping p. r. SOM hjälp och sällskap åt sjuklig dam eller herre önskar exam. sjuksköterska plats. Goda rek. finnes. Svar till »System», under adr. S. Gumellii Annonbyrå, Stockholm f. v. b. UNG anspråkslös huslig flicka önskar plats nu genast eller till våren, i aktad familj, att gå frun tillhanda. Är van samt villig att deltaga i alla inom ett hem förfallande göromål. Är kunnig i enklare sömndag samt härsköt-sel. Svar tacksamt »Våren 1910», Varberg p. r.

I vänligt hem där tillfälle gifves att hjälpa till med hvarjetända, önskar förlöfvad, bi.dad flicka p.ats. Ar kunnig i sömndag och handarb. Lön önskas. Svar till »Anna», Huskvarna p. r.

PLATS önskas som hushållerska eller kokerska: fina betyg finnes. Svar till »Pålitlig L. P.», Iduns exp., Stockholm. 21 års flicka önskar plats. Är kunnig i husliga sysslor och klädningssömdag. Genomgått handelsko.a. Svar till »Pålitlig», Varberg p. r.

VARDINNA, Ung änka, bildad och musikalisk samt med förmåga att med sparsamhet och trefnad sköta ett hem, önsk. p.ats hos ungherre eller änkeman. Svar till »A. Z. Våren 1910», Iduns exp. VARDINNE- eller hushållsfrökenplats sökes af hushållsvan bättre flicka. Svar till »April», Iduns exp. f. v. b. HUSHÅLLSVAN, bildad flicka, kunnig i matlagning, bakning, sömndag m. m. söker plats. Enke, barnkär. Goda rek. Svar »Duglig-Villig», Sv. Telegrafbyrå, Sthlm.

UNG flicka från bättre hem, önskar plats i mindre familj. Är kunnig i matlagning, ordningsvan och pliktrogen. Svar »Familjemedlem 24 år», Östersund p. r. MODIST med flerårig praktik önskar plats i landsorten. Svar till »Fort och väl», Sthlm 21, Stockholm.

ENKEL, bättre flicka önskar, mot fritt vivre, under några mån. komma till prästgård eller större egendom, att deltaga i hushåll. Svar emotses tacksamt af »H. S.», Sibbhult p. r. 21-ÅRIG, bildad, förlöfvad norrland-ska önskar mot lön plats som barnfröken. Van vid barn samt något kunnig i sömndag och handarbeten. Villig om så fordras hjälpa till med husliga göromål. Svar till »21/09», Iduns exp. f. v. b. UNG bättre flicka önskar plats i familj på landet. Är van att deltaga i alla förekom. sysslor. Svar till »18 år», Gefle p. r.

DAM af god familj med stort intresse för och någon vana vid hushåll önskar mot afgift biträda husmor på landet med matlagning och hemmets skötande. Svar med prisuppgift emotses tacksamt till »Landthom», Iduns exp. FLICKA af god familj önskar under sommar mån. plats på stor egendom, att under en duglig husmoders ledning deltaga helst i matlagning, syltning, inläggning. På lön fästes ej afseende. Svar »Lisbet», Iduns exp. f. v. b. BÄTTRE flicka, som genomgått slöjd- och hushållssko.a samt på egen hand förestått hushåll, önskar plats i vär. Goda betyg och rek. Svar till »Familjemedlem 23», Norrköping p. r. PLATS önskas hos bättre familj på landet eller småstad i mellersta Sverige af ung bildad flicka. Har genomgått hushållsskola och är intresserad af alla hushållsgöromål. Lön önskas. Svar till »Familjemedlem G. H.», Iduns exp.

UNG bildad flicka, kunnig i matlagning, bakning och allt hvad som hör till ett hems skötande, linnesöm och finare handarbeten, önskar plats i god familj. På lön fästes intet afseende. Svar till »Home», Malmö p. r.